

2023/2845

27.12.2023

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2023/2845,

13. detsember 2023,

millega muudetakse määrust (EL) nr 909/2014 seoses arveldusdistsipliini, teenuste piiriülese osutamise, järelevalvealase koostöö, panganduskõrvalteenuste osutamise ja kolmandate riikide väärtpaberite keskdepositooriumide suhtes kohaldatavate nõuetega, ning määrust (EL) nr 236/2012

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 909/2014 ⁽⁴⁾ standarditakse turvalise, tõhusa ja sujuva arvelduse edendamiseks nõuded finantsinstrumentidega arveldamisele ning väärtpaberite keskdepositooriumide (edaspidi „keskdepositooriumid“) ülesehitust ja tegevust käsitlevad eeskirjad. Kõnealuse määrusega kehtestati lühemad arveldusperioodid, arveldusdistsipliini meetmed, ranged organisatsioonilised, äritegevuse ja usaldatavusnõuded keskdepositooriumidele, rangemad usaldatavus- ja järelevalvenõuded keskdepositooriumidele ja muudele asutustele, kes osutavad väärtpaberiarendust toetavaid pangandusteenuseid, ja kord, mis võimaldab tegevusloa saanud keskdepositooriumidel osutada oma teenuseid kogu liidus.
- (2) Määrusega (EL) nr 909/2014 hõlmatud teatavate valdkondade nõuete lihtsustamine ja nende valdkondade puhul proportsionaalsema lähenemisviisi kasutamine oleks kooskõlas komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga, milles rõhutatakse vajadust kulukärbete ja lihtsustamise järele, et liidu poliitikameetmed saavutaksid oma eesmärgid kõige tõhusamal viisil, ning sellega tahetakse eelkõige vähendada regulatiivset ja halduskoormust.
- (3) Tõhusad ja vastupidavad kauplemisjärgsed taristud on hästi toimiva kapitaliturgude liidu oluline osa ning suurendavad investeringute, majanduskasvu ja töökohtade loomise toetamiseks tehtavaid jõupingutusi kooskõlas komisjoni poliitiliste prioriteetidega. Seetõttu on määruse (EL) nr 909/2014 läbivaatamine üheks põhimeetmeks komisjoni kapitaliturgude liidu tegevuskavas, mis on esitatud komisjoni 24. septembri 2020. aasta teatises „Inimeste ja ettevõtete hüvanguks toimiv kapitaliturgude liit – uus tegevuskava“.

⁽¹⁾ ELT C 367, 26.9.2022, lk 3.

⁽²⁾ ELT C 443, 22.11.2022, lk 87.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 9. novembri 2023. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 27. novembri 2023. aasta otsus.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarenduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ja määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1).

- (4) 2019. aastal korraldas komisjon sihipärase konsultatsiooni määruse (EL) nr 909/2014 kohaldamise kohta. Komisjon sai teavet ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010 ⁽⁵⁾ asutatud Euroopa Järelevalveasutuselt (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve) ja Euroopa Keskpankade Süsteemilt (EKPS). Saadud tagasisidest selgus, et sidusrühmad toetavad ja peavad asjakohaseks määruse (EL) nr 909/2014 eesmärki – edendada finantsinstrumentidega turvalist, tõhusat ja sujuvat arveldamist – ning et suuri ümberkorraldusi kõnealune määrus ei vaja. Komisjoni poolt kooskõlas määrusega (EL) nr 909/2014 Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud aruanne avaldati 1. juulil 2021. Kuigi kõik kõnealuse määruse sätted ei ole veel täielikult kohaldatavad, esitati aruandes valdkonnad, mille puhul on vaja sihipäraseid meetmeid, et tagada nimetatud määruse eesmärgi proportsionaalsem, tõhusam ja tulemuslikum saavutamine.
- (5) Keskdepositooriumidel peaks olema võimalik oma sise-eeskirjades täpsustada, milline muu olukord kui maksejõuetusmenetlus kujutab endast liikme maksejõuetust. Üldiselt on sellised olukorrad seotud väärtpaberiarveldussüsteemi tingimuste ja sise-eeskirjade kohase rahaliste vahendite või väärtpaberite ülekandmise ebaõnnestumisega.
- (6) Määrusega (EL) nr 909/2014 on kehtestatud arveldusdistsipliini eeskirjad, et vältida väärtpaberitehingute arvelduse ebaõnnestumisi ja tegeleda nendega ning tagada seega tehingute arveldamise turvalisus. Uurida tuleks täiendavaid meetmeid ja vahendeid arveldustõhususe parandamiseks liidus, näiteks tehingumahtude kohandamist või tehingute osalist arveldamist. Sellest tulenevalt peaks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve tihedas koostöös EKPSi liikmetega vaatama läbi sektori parimad tavad nii liidus kui ka rahvusvahelisel tasandil, et teha kindlaks kõik asjakohased meetmed, mida arveldussüsteemid või turuosalisel võiksid rakendada, ning töötama välja ajakohastatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõud arvelduse ebaõnnestumiste vältimise meetmete kohta, et suurendada arveldustõhusust.
- (7) Määrusega (EL) nr 909/2014 kehtestatud eeskirjad hõlmavad eelkõige aruandlusnõudeid, rahatrahvide määramise korda ja kohustuslikke asendusostusid. Praegu kohaldatakse ainult aruandlusnõudeid ja rahatrahvide määramise korda. Saadud kogemused rahatrahvide määramise korra kohaldamisel ning arveldusdistsipliini raamistiku arendamine ja täpsustamine eelkõige komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/1229 ⁽⁶⁾ on võimaldanud kõigil huvitatud isikutel kõnealust raamistikku ja selle kohaldamisega kaasnevat probleeme paremini mõista. Eelkõige tuleks selgitada määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud rahatrahvide ja kohustusliku asendusostu protsessi kohaldamisala. Selleks et rahatrahvidega seotud nõudeid kohustuslike asendusostudega seotud nõuetest eristada, tuleks need nõuded sätestada eraldi artiklites.
- (8) Arveldused, mis ebaõnnestusid liikmetest sõltumatutel põhjustel, ja tehingud, mida ei käsitata kauplemisena, ei tohiks kuuluda rahatrahvide ega kohustuslike asendusostude kohaldamisalasse, kuna nende meetmete kohaldamine selliste arvelduste ebaõnnestumiste ja tehingute suhtes ei oleks teostatav või võiks kaasa tuua turule kahjulikke tagajärgi. Kohustuslike asendusostude puhul on see tõenäoliselt nii teatavate esmasturul tehtavate tehingute, väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute, korporatiivsete sündmuste, ümberkorralduste või fondiosakute loomise ja tagasivõtmise, korrigeerimiste või muud liiki tehingute korral, mis muudavad asendusostuprotsessi tarbetuks. Samuti ei tohiks arveldusdistsipliini meetmeid kohaldada kohustusi mittetäitvate liikmete puhul, kelle suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus, või kui kohustusi mittetäitvateks liikmeteks on kesksed vastaspooled, välja arvatud keskse vastaspoole selliste tehingute korral, kus keskne vastaspool ei asu vastaspoole vahel.

⁽⁵⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

⁽⁶⁾ Komisjoni 25. mai 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2018/1229, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 909/2014 arveldusdistsipliini käsitlevate regulatiivsete tehniliste standarditega (ELT L 230, 13.9.2018, lk 1).

- (9) Rahatrahvid tuleks arvutada iga pangapäeva kohta seni, kuni makseviivitus kestab. Rahatrahvide arvutamise parameetrite kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta negatiivse intressimääraga keskkonna võimalust. Selleks, et vältida soovimatut mõju kohustusi täitvatele liikmetele, on vaja kõrvaldada kõik ebaõnnestumist soodustavad negatiivsed stiimulid, mis võivad tekkida madala või negatiivse intressimääraga keskkonnas. Komisjon peaks rahatrahvide arvutamise parameetrid korrapäraselt läbi vaatama ja selle tulemusel kaaluma nende trahvide arvutamiseks kasutatava meetodi võimalikke muudatusi, näiteks progresseeruvate määrade kehtestamist.
- (10) Kohustuslikel asendusostudel võib olla negatiivne mõju nii tavapärastes kui ka halvenenud turutingimustes. Seetõttu peaksid kohustuslikud asendusostud olema viimane abinõu ning neid tuleks kohaldada ainult kahel järgmisel samaaegselt esineval tingimusel: esiteks, kui muude meetmete kohaldamine, näiteks rahatrahvid või pidevalt ja süstemaatiliselt arvelduse ebaõnnestumisi põhjustavate liikmete tegevuse peatamine keskdepositooriumide, kesksete vastaspoolte või kauplemiskohtade poolt, ei ole kaasa toonud arvelduse ebaõnnestumiste pikaajalist, püsivat vähenemist liidus või arvelduse ebaõnnestumiste vähendatud taseme säilitamist liidus; ning teiseks, kui arvelduse ebaõnnestumiste tasemel on või tõenäoliselt saab olema negatiivne mõju liidu finantsstabiilsusele.
- (11) Kaaludes kohustuslike asendusostude kehtestamist, peaks komisjon lisaks Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga konsulteerimisele taotlema Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvel kulude-tulude analüüsi esitamist. Selle kulude-tulude analüüsi põhjal peaks komisjonil olema võimalik kehtestada kohustuslikud asendusostud, kasutades selleks rakendusakti. Kõnealuses rakendusaktis tuleks täpsustada, milliste finantsinstrumentide või tehingukategooriate suhtes tuleb hakata kohustuslikke asendusostusid kohaldama.
- (12) Asendusostude kohaldamine sama finantsinstrumendiga tehtavate tehingute ahelas, mida teevad vastaspoole, kes on keskdepositooriumi liikmed, võib põhjustada tarbetuid dubleerivaid kulusid ja mõjutada finantsinstrumendi likviidsust. Selliste tagajärgede vältimiseks peaks kõnealustes tehingutes osalevatele liikmetele olema kättesaadav edasiandmise mehhanism. Igal tehinguahelas osaleval liikmel peaks olema lubatud anda asendusostu kohustus edasi järgmisele liikmele.
- (13) Kohustuslikud asendusostud võimaldavad maksta finantsinstrumendi asendusostuhinna ja selle algse tehinguhinna vahe müüjalt ostjale ainult juhul, kui asendusostu võrdlushind on kõrgem kui algne tehinguhind. Selline asümmeetria tooks ostjale põhjendamatult kasu juhul, kui asendusostu võrdlushind on algsest tehinguhinnast madalam. Samuti muudaks see võimatuks edasiandmise mehhanismi kohaldamise, kuna eelkõige võivad makstavad summad tehinguahela igas etapis erineda, sõltuvalt sellest, millal iga vahendaja asendusostu sooritab. Seetõttu tuleks see asümmeetria kõrvaldada, tagamaks, et tehinguosaliste jaoks taastatakse majanduslikud tingimused, mida oleks kohaldatud algse tehingu toimumise korral.
- (14) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 236/2012 (*) kohaste kohustuslike asendusostude korra kohaldamine lõppes delegeeritud määruse (EL) 2018/1229 jõustumise tulemusel 1. veebruaril 2022. Ent määruse (EL) nr 236/2012 kohane kohustuslike asendusostude kord oli määruse (EL) nr 909/2014 kohasest korrast sõltumatu ja seda oleks tulnud jätkuvalt kohaldada. Seepärast on asjakohane taaskehtestada määruses (EL) nr 236/2012 säte, millega reguleeritakse kohustuslike asendusoste. Kõnealuse sätte kohaldamisalasse kuuluvate tehingute suhtes ei tohiks kohaldada määruse (EL) nr 909/2014 kohaseid kohustuslike asendusoste.
- (15) Keskse vastaspoole kaudu kliirimata tehingud võivad olla tagatiseta ja seega kannab vastaspoole riski iga kauplemiskoha liige või tehinguosaline. Selle riski ülekandmine teistele üksustele, näiteks keskdepositooriumi liikmetele, sunniks liikmeid vastaspoole riski tagatisega katma, mis võib kaasa tuua väärtpapieriarvelduse kulude ebaproportsionaalse suurenemise. Vastav kohustusi mittetäitev kauplemiskoha liige või kohustusi mittetäitev tehinguosaline peaks seetõttu vastutama hinnavahe, rahalise kompensatsiooni ja asendusostu kulude maksmise eest.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. märtsi 2012. aasta määrus (EL) nr 236/2012 lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (ELT L 86, 24.3.2012, lk 1).

- (16) Kohustuslike asendusostude kohaldamise korral peaks komisjonil olema võimalik nende kohaldamine teatavates erandlikes olukordades ajutiselt peatada. Selline peatamine peaks olema võimalik teatavate finantsinstrumentide kategooriate puhul, kui see on vajalik, et hoida ära või kõrvaldada tõsine oht finantsstabiilsusele või finantsturgude nõuetekohasele toimimisele liidus. Selline peatamine peaks olema nende eesmärkidega proportsionaalne.
- (17) Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve peaks välja töötama ajakohastatud regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et võtta arvesse käesoleva määrusega määrusesse (EL) nr 909/2014 tehtud muudatusi. See võimaldaks komisjonil teha vajalikke parandusi või muudatusi, et selgitada sellistes olemasolevates regulatiivsetes tehnilistes standardites sätestatud nõudeid. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve peaks välja töötama ka regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et täpsustada edasiandmise mehhanismi üksikasju, tehinguliike, mille puhul muutub asendusostuprotsess tarbetuks, ja seda, kuidas võtta kohustusliku asendusostu tegemisel arvesse jaainvestorite eripära.
- (18) Kui keskdepositoorium ei tegele arveldustegevusega enne tegevusloa andmise protsessi algust, tuleks kriteeriumides, millega määratakse kindlaks, millised asjaomased asutused peaksid olema sellisesse tegevusloa andmise protsessi kaasatud, võtta arvesse eeldatavat arveldustegevust, tagamaks, et arvesse võetakse kõigi selliste asjaomaste asutuste seisukohti, kellel võib olla huvi kõnealuse keskdepositooriumi tegevuse vastu.
- (19) Kui uus keskdepositoorium taotleb tegevusluba, kuid vastavust teatavatele nõuetele ei ole võimalik hinnata, sest keskdepositoorium veel ei tegutse, peaks pädeval asutusel olema võimalik anda tegevusluba, kui on võimalik põhjendatult eeldada, et keskdepositoorium täidab määrust (EL) nr 909/2014 ajal, kui ta oma tegevust tegelikult alustab. Kõnealune hindamine on eriti oluline seoses hajasraamatu tehnoloogia kasutamise ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/858 (*) kohaldamisega.
- (20) Kuiigi määrusega (EL) nr 909/2014 on ette nähtud, et riiklikud järelevalveasutused peavad tegema koostööd asjaomaste asutustega ja neid kaasama, ei pea riiklikud järelevalveasutused asjaomaseid asutusi teavitama sellest, kas ja kuidas on nende seisukohti tegevusloa andmise menetluse tulemustes arvesse võetud või kas korrapärase läbivaatamise ja hindamise käigus on tuvastatud täiendavaid probleeme. Seepärast peaks asjaomastel asutustel olema võimalik esitada põhjendatud arvamusi keskdepositooriumidele tegevusloa andmise ning läbivaatamis- ja hindamisprotsessi kohta. Pädevad asutused peaksid selliseid arvamusi arvesse võtma või selgitama, miks neid arvamusi ei järgitud. Pädevad asutused peaksid teavitama asjaomaseid asutusi ja teisi konsulteeritud asutusi tegevusloa andmise protsessi tulemustest. Pädevad asutused peaksid teavitama asjaomaseid asutusi, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvet ja kolleegiumi läbivaatamis- ja hindamisprotsessi tulemustest.
- (21) Sätteid, mis käsitlevad tähtaegu, mille jooksul on keskdepositooriumil lubatud anda põhiteenuste osutamine edasi kolmandale isikule või laiendada oma tegevust teatavatele muudele teenustele, tuleks muuta, et kõrvaldada soovimatud vastuolud nende tähtaegade ja üldise tegevusloa andmise protsessi tähtaegade vahel.
- (22) Keskdepositooriumide korrapäraseid läbivaatamised ja hindamised pädevate asutuste poolt on vajalikud selle tagamiseks, et keskdepositooriumidel on jätkuvalt olemas asjakohane kord, strateegiad, protsessid ja mehhanismid, et hinnata riske, millele keskdepositooriumid on avatud või võivad olla avatud või mis võivad ohustada väärtpaberiturgude sujuvat toimimist. Kogemused on siiski näidanud, et iga-aastane läbivaatamine ja hindamine on ebaproportsionaalselt koormav nii keskdepositooriumidele kui ka pädevatele asutustele ning selle lisaväärtus on piiratud. Selleks, et seda koormust leevendada ja vältida teabe dubleerimist ühest toimingust teise, peaks pädevatel asutustel olema võimalik kehtestada iga keskdepositooriumi läbivaatamisele ja hindamisele asjakohasem sagedus, tingimusel et see toimub vähemalt kord kolme aasta jooksul. Lisaks peaks pädev asutus läbivaatamise ja hindamise asjakohase sageduse ja põhjalikkuse hindamisel kaaluma, mis oleks proportsionaalne, võttes arvesse keskdepositooriumi mahtu, süsteemset olulisust, riskiprofiili, laadi, ulatust ja keerukust. See ei tohiks siiski kahjustada pädevate

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/858, mis käsitleb hajasraamatu tehnoloogial põhinevate turutaristute katsekorda ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 600/2014 ja (EL) nr 909/2014 ning direktiivi 2014/65/EL (ELT L 151, 2.6.2022, lk 1).

asutuste järelevalvesuutlikkust ja finantsstabiilsuse tagamise eesmärki. Seepärast peaks pädevatel asutustel olema jätkuvalt võimalik teha täiendav läbivaatamine ja hindamine. Panganduskõrvalteenuseid osutavate keskdepositooriumide suhtes kohaldatakse samuti läbivaatamist ja hindamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL⁽⁹⁾ alusel.

- (23) Keskdepositoorium peaks olema valmis stsenaariumideks, mis võivad takistada tal täitmast kriitilisi funktsioone ja osutamast kriitilisi teenuseid tegevuse jätkuvuse põhimõttel, ning ta peaks nende stsenaariumide korral hindama kõigi finantsseisundi taastamise või nõuetekohase lõpetamise võimaluste tõhusust. Määrusega (EL) nr 909/2014 on kehtestatud sellekohased nõuded, nähes eelkõige ette, et pädev asutus peab nõudma, et keskdepositoorium esitaks asjakohase finantsseisundi taastamise kava, ning tagama, et iga keskdepositooriumi jaoks koostatakse asjakohane kriisilahenduse kava ja hallatakse seda. Praegu ei ole siiski olemas ühtlustatud kriisilahenduskorda, mille kriisilahenduse kava võiks põhineda. Keskdepositooriumid, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/59/EL⁽¹⁰⁾ kohaldamisalasse. Samas puuduvad erisätted keskdepositooriumide kohta, kellel ei ole luba selliseid teenuseid osutada ja keda seetõttu ei peeta direktiivi 2014/59/EL alusel krediidiasutusteks, kellel on kohustus koostada finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kavad. Seepärast tuleks lisada täpsustused, et paremini ühtlustada keskdepositooriumide suhtes kohaldatavaid nõudeid, võttes arvesse, et puudub liidu raamistik kõigi keskdepositooriumide finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse jaoks. Nõuete dubleerimise vältimiseks ei tohiks keskdepositooriumilt, kelle jaoks on direktiivi 2014/59/EL alusel koostatud finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse kava, nõuda, et ta koostaks määruse (EL) nr 909/2014 alusel finantsseisundi taastamise või nõuetekohase lõpetamise kavad, kui nendes kavades sisalduv teave on juba esitatud. Sellised keskdepositooriumid peaksid siiski esitama oma pädevale asutusele kõnealuse direktiivi alusel koostatud finantsseisundi taastamise kavad.
- (24) Määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud menetlus, mis käsitleb keskdepositooriumi poolt notariteenuste ja kesksete hoidmisteenuste osutamist seoses finantsinstrumentidega, mis on loodud mõne muu liikmesriigi õiguse alusel kui liikmesriigi, kus asjaomasele keskdepositooriumile on antud tegevusluba, on osutunud koormavaks ja mõned selle nõuded on ebaselged. Kõnealuse menetluse tulemusena on protsess muutunud keskdepositooriumide jaoks ebaproportsionaalselt kulukaks ja aeganõudvaks. Seepärast tuleks seda menetlust selgitada ja lihtsustada, et paremini kõrvaldada piiriülese arvelduse tõkked, et tegevusloa saanud keskdepositooriumid saaksid täielikult kasutada liidus teenuste osutamise vabadust. Ilma et see piiraks meetmeid, mida keskdepositooriumid peavad võtma, et nende kasutajad saaksid järgida siseriiklikku õigust, peaks olema selge, milline on asjakohane õigusraamistik selleks hindamiseks, mida keskdepositoorium peab tegema määruse (EL) nr 909/2014 alusel seoses meetmetega, mida ta kavatab võtta, et tema kasutajad saaksid järgida teise liikmesriigi õigust, ning et see hindamine piirdub ainult aktsiatega. Vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele tuleks anda võimalus kõnealuse liikmesriigi õigusega seotud hindamist kommenteerida. Lõpliku otsuse tegemine tuleks jätta päritoluliikmesriigi pädevale asutusele.
- (25) Selleks et võimaldada paremat koostööd seoses piiriüleseid teenuseid osutavate keskdepositooriumide järelevalvega, peaks päritoluliikmesriigi pädevale asutusele olema võimalik kutsuda filiaalide kohapealsetes kontrollides osalema vastuvõtivate liikmesriikide pädevate asutuste ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötajaid. Päritoluliikmesriigi pädev asutus peaks edastama Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ja kolleegiumile ka kohapealsete kontrollide tulemused ning teabe tema poolt määratud parandusmeetmete või karistuste kohta.

⁽⁹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

- (26) Määrusega (EL) nr 909/2014 nõutakse nende asutuste koostööd, kellel on huvi selliste keskdepositooriumide tegevuse vastu, kes pakuvad teenuseid seoses finantsinstrumentidega, mis on loodud rohkem kui ühe liikmesriigi õiguse alusel. Sellest hoolimata on järelevalvekord endiselt killustunud ning võib sõltuvalt asjaomasest keskdepositooriumist tuua kaasa erinevusi järelevalvevolituste jaotuses ja laadis. Selline killustatus takistab keskdepositooriumide teenuste piiriülest osutamist liidus, kinnistab liidu arveldusturu järelejäänud ebatõhusust ja avaldab negatiivset mõju liidu finantsturgude stabiilsusele. Ehkki määruses (EL) nr 909/2014 on ette nähtud võimalus asutada kolleegiume, on seda võimalust harva kasutatud. Selleks et tagada pädevate asutuste järelevalve tulemuslik ja tõhus koordineerimine, peaks kolleegiumite asutamine muutuma teatavatel tingimustel kohustuslikuks. Tuleks luua järelevalveasutuste kolleegium selliste keskdepositooriumide jaoks, kelle tegevus on väärtpaberiturgude toimimise ja investorite kaitse seisukohast olulise tähtsusega vähemalt kahes vastuvõtvast liikmesriigis. Käesoleva määruse alusel loodud kolleegium ei tohiks takistada ega asendada muid pädevate asutuste vahelisi koostöövorme. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve peaks välja töötama regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et täpsustada kriteeriumid, mille alusel saab kindlaks määrata, kas tegevus on olulise tähtsusega. Kolleegiumi liikmetel peaks olema võimalus taotleda, et kolleegium võtaks vastu mittesiduva arvamuse küsimustes, mis on kindlaks tehtud keskdepositooriumi läbivaatamise ja hindamise käigus või panganduskorvalteenuste osutajate läbivaatamise ja hindamise käigus, või küsimustes, mis on seotud keskdepositooriumi tegevuse ja teenuste laiendamise või edasiandmisega või määruse (EL) nr 909/2014 nõuete võimaliku rikkumisega, mis tuleneb teenuste osutamisest vastuvõtvast liikmesriigis. Mittesiduvad arvamused tuleks vastu võtta lihthälteenamusega.
- (27) Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvel ja pädevatel asutustel on mitme asjaolu tulemusena praegu vähe teavet teenuste kohta, mida kolmanda riigi keskdepositooriumid osutavad seoses liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega. Esiteks on see tingitud sellest, et määruse (EL) nr 909/2014 artikli 69 lõike 4 kohaselt on ilma lõppkuupäevata edasi lükatud selliste kolmanda riigi keskdepositooriumide tunnustamise nõuete kohaldamine, kes osutasid liidus keskseid hoidmisteenuseid ja notariteenuseid juba enne kõnealuse määruse kohaldamise kuupäeva. Teiseks põhjuseks on asjaolu, et kui kolmanda riigi keskdepositoorium osutab üksnes arveldusteenust, ei kohaldata tema suhtes tunnustamisnõudeid. Kolmas põhjus on see, et määrus (EL) nr 909/2014 ei kohusta kolmanda riigi keskdepositooriume teavitama liidu asutusi oma tegevusest, mis on seotud liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega. Teabe puudumist arvestades ei oleks ei emitentidel ega liidu ega liikmesriigi tasandi ametiasutustel olnud võimalik vajaduse korral hinnata kõnealuste keskdepositooriumide tegevust liidus. Seepärast tuleks ette näha, et kolmanda riigi keskdepositooriumid peavad teavitama liidu asutusi oma tegevusest seoses liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega.
- (28) Määruse (EL) nr 909/2014 kohaselt peab keskdepositooriumil olema juhtorgan, mille liikmetest vähemalt üks kolmandik, kuid mitte vähem kui kaks liiget, on sõltumatud liikmed. Selleks et tagada sõltumatuse mõiste ühtsem kohaldamine, tuleks seda mõistet selgitada kooskõlas mõiste „sõltumatu liige“ määratlusega Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 648/2012 ⁽¹⁾.
- (29) Määrus (EL) nr 909/2014 ei sisalda erinõudeid, mida kohaldataks keskdepositooriumide kapitalis olulise osaluse omandamise või suurendamise korral. Sellised nõuded, sealhulgas järgitavate menetluste kohta, tuleks seetõttu kehtestada, et tagada keskdepositooriumi osalusstruktuuri käsitlevate nõuete ühtne kohaldamine sarnaselt määruses (EL) nr 648/2012 ja direktiivis 2013/36/EL ette nähtud sätetega. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve peaks välja töötama suunised keskdepositooriumi tegevust juhtivate isikute sobivuse hindamiseks, samuti menetluseeskirjad ja hindamiskriteeriumid keskdepositooriumides osaluse otsese või kaudse omandamise ja suurendamise usaldatavus-hindamiseks.
- (30) Selleks et tagada õiguskindlus selliste põhiküsimuste osas, milles kasutajate komiteed peaksid juhtorganit nõustama, tuleks täiendavalt selgitada, milliseid elemente hõlmab teenuse tase.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

- (31) Võttes arvesse keskdepositooriumide keskset rolli tehingute turvalisuse tagamisel, peaksid nad mitte ainult vähendada väärtpaberitehingute hoidmise ja arveldamisega seotud riske, vaid püüdma neid riske ka minimeerida.
- (32) Mitmed liidus asutatud keskdepositooriumid korraldavad väärtpaberiarveldussüsteeme, mis kohaldavad edasilükatud tasaarvelduse korda. Kõnealused keskdepositooriumid peaksid sellise arvelduse kasutamisest tulenevaid riske asjakohaselt mõõtma, jälgima ja juhtima.
- (33) Teatavatel tingimustel võiks väärtpaberi luua kahe eri liikmesriigi äriühinguõiguse või sarnase õiguse alusel. See on eelkõige nii võlaväärtpaberite puhul, kui emitent on asutatud ühes liikmesriigis ja väärtpaberid on emiteeritud teise liikmesriigi õiguse alusel. Oluline on selgitada, et sellistel juhtudel tuleks jätkuvalt kohaldada mõlema liikmesriigi äriühinguõigust või sarnast õigust. Kohaldatava õiguse valikut ei reguleerita määrusega (EL) nr 909/2014 ning seetõttu peaks see jääma emitentide otsustada või muul viisil õigusaktiga kindlaks määrata.
- (34) Tagamaks, et emitendid, kes korraldavad oma väärtpaberite registreerimise teises liikmesriigis asutatud keskdepositooriumis, saaksid täita kõnealuse liikmesriigi äriühinguõiguse või sarnase õiguse asjakohaseid sätteid, peaksid liikmesriigid korrapäraselt ajakohastama asjaomaste peamiste siseriiklike sätete loetelu ja edastama selle avaldamise eesmärgil Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele.
- (35) Et vältida arveldusagendi maksejõuetusest tulenevaid arveldusriske, peaks keskdepositoorium arveldama, kui see on praktiline ja võimalik, oma väärtpaberiarveldussüsteemi rahamaksed keskpanga juures avatud kontode kaudu. Kui see ei ole praktiline ega võimalik, näiteks kui keskdepositoorium ei vasta konto avamise tingimustele muus keskpangas kui tema päritoluliikmesriigi keskpangas, peaks keskdepositooriumil olema võimalik arveldada kõigi või osade oma väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksed muus valuutas, kui selle riigi valuutas, kus keskdepositoorium on asutatud, kontode kaudu, mis on avatud keskdepositooriumides või krediidasutustes, kellel on luba osutada pangandusteenuseid määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud tingimustel.
- (36) Selleks et paremini toetada arveldusturu tõhusust, süvendada kapitaliturge ja tõhustada piiriülest arveldust, peaks keskdepositooriumil, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid vastavalt määrusele (EL) nr 909/2014 ja kelle asjaomaseid riske juba jälgitakse, olema võimalik osutada neile keskdepositooriumidele, kellel direktiivi 2013/36/EL kohast luba ei ole, teenuseid, mis on seotud rahamaksede arveldusega, muus valuutas kui selle riigi valuutas, kus neid teenuseid kasutada sooviv keskdepositoorium on asutatud, olenemata sellest, kas nad kuuluvad samasse kontserni. Keskdepositooriumide või krediidasutuste määramise luba tuleks panganduskõrvalteenuseid kasutada sooviva keskdepositooriumi kõigi või osade väärtpaberiarveldussüsteemide puhul kasutada ainult rahamaksede arveldamiseks. Seda ei tohiks kasutada mis tahes muuks tegevuseks. Samuti peaks keskdepositooriumil, kes kavatses arveldada kõigi või osade oma väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksed enda kontode kaudu või kes muul viisil kavatses osutada mis tahes panganduskõrvalteenuseid, olema võimalik saada selleks luba määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud tingimustel.
- (37) Allpool asjakohast künnist peaks keskdepositooriumidel, kellel ei ole panganduskõrvalteenuste osutamise luba, olema võimalik mis tahes valuutas arveldada rahamakseid kontode kaudu, mis on avatud keskdepositooriumides, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid kooskõlas määrusega (EL) nr 909/2014, ja mis tahes krediidasutuses avatud kontode kaudu. Kõnealune künnis peaks olema selliste rahamaksede arvelduste maksimaalne kogusumma. Lisaks tuleks see künnis määrata kindlaks viisil, mis edendab arveldustõhusust ja võimaldab keskdepositooriumidel jõuda sellisele sularahaarvelduse tasemele, mille ületamisel on vaja taotleda direktiivi 2013/36/EL kohast krediidasutuse tegevusluba või võtta ühendust emitendist keskpangaga, tagades samal ajal finantsstabiilsuse ja piirates riskimõjusid, mis tulenevad kõnealuse künnise alusel kohaldatavatest eranditest. Künnise kindlaksmääramisel tuleks võtta arvesse, et keskdepositoorium peab saama makseid arveldada eri valuutades, eelkõige kõige likviidsemates valuutades, kehtestades samal ajal asjakohase piirmäära, mida kohaldataks keskdepositooriumi suhtes tervikuna. Samuti tuleks künnise kindlaksmääramisel arvesse võtta vajadust vältida soovimatut üleminekut keskpangarahas arveldamiselt.

- (38) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1093/2010⁽¹²⁾ loodud Euroopa Järelevalveasutusele (Euroopa Pangandusjärelevalve) kui panganduse ja krediidiriski vallas eksperditeadmistega asutusele tuleks teha ülesandeks töötada välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et kehtestada asjakohane künnis ning täpsustada kõik sellega seotud asjakohased riskijuhtimis- ja usaldatavusnõuded. Euroopa Pangandusjärelevalve peaks tegema tihedat koostööd ka EKPSi liikmete ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega. Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 peaks komisjonil olema õigus need regulatiivsed tehnilised standardid vastu võtta. Pädevad asutused, kes künnist korrapäraselt jälgivad, peaksid edastama oma järeldused koos nende aluseks olevate andmetega Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ja Euroopa Pangandusjärelevalvele ning oma järeldused EKPSi liikmetele, eelkõige selleks, et anda panus korrapärase aruande jaoks, mille Euroopa Pangandusjärelevalve peaks koostöös EKPSi liikmetega ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega panganduskõrvalteenuste kohta koostama.
- (39) Keskdepositooriumid, sealhulgas need, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, ja määratud krediidasutused peaksid oma riskijuhtimis- ja usaldatavusraamistikos katma asjakohased riskid. Nende riskide katmise vahendid peaksid hõlmama kõigis asjaomastes valuutades piisavate kvalifitseeruvate likviidsete vahendite hoidmist ja selle tagamist, et stressistsenaariumid oleksid piisavalt tugevad. Samuti peaksid keskdepositooriumid tagama, et vastavaid likviidsusriske juhitakse ja kaetakse krediidivõimeliste asutustega kokku lepitud väga usaldusväärse rahastamiskorraga; see kord peaks olema siduv või sarnase usaldusväärusega. Panganduskõrvalteenuseid osutavatel keskdepositooriumidel peaksid samuti olema konkreetset reeglid ja protseduurid, et käsitleda nende teenuste osutamisest tulenevaid võimalikke krediidi-, likviidsus- ja kontsentratsiooniriske. Euroopa Pangandusjärelevalve peaks välja töötama regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et ajakohastada olemasolevaid regulatiivseid tehnilisi standardeid, eesmärgiga võtta neid usaldatavusnõuete muudatusi arvesse. See võimaldaks komisjonil teha vajalikke muudatusi, et selgitada sellistes regulatiivsetes tehnilistes standardites esitatud nõudeid, näiteks neid, mis on seotud võimalike likviidsuspuudujääkide juhtimisega.
- (40) Ainult ühe kuu pikkune tähtaeg, mille jooksul asjaomased asutused ja pädevad asutused saavad esitada põhjendatud arvamuse panganduskõrvalteenuste osutamise loa kohta, on osutunud nende asutuste puhul põhjendatud analüüsi tegemiseks liiga lühikeseks. Seepärast tuleks käesoleva määrusega ette näha pikem, kahekuuline ajavahemik.
- (41) Selleks et anda liidus asutatud keskdepositooriumidele ja kolmanda riigi keskdepositooriumidele piisavalt aega loa taotlemiseks ja oma tegevuse tunnustamiseks, lükati määruse (EL) nr 909/2014 kohaste tegevusloa andmise ja tunnustamise nõuete kohaldamise kuupäev esialgu edasi kuni kõnealuse määruse kohase tegevusloa andmise või tunnustamise otsuse tegemiseni. Kõnealuse määruse jõustumisest on möödunud piisavalt aega. Seepärast tuleks neid nõudeid hakata nüüd kohaldama, et ühelt poolt kõigil keskdepositooriumidel, kes pakuvad teenuseid seoses liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega, oleksid võrdsed tingimused, ning teiselt poolt liidu ja liikmesriigi tasandi asutustel oleks vajalik teave, et tagada investorite kaitse ja jälgida finantsstabiilsust.
- (42) Praegu peab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve koostöös Euroopa Pangandusjärelevalve, riiklike pädevate asutuste ja kaasatud asutustega määruse (EL) nr 909/2014 kohaselt koostama igal aastal aruanded 12 teemal ja esitama need igal aastal komisjonile. See nõue on ebaproportsionaalne, arvestades, et teatavat laadi teemad ei vaja iga-aastast ajakohastamist. Seepärast tuleks kõnealuste aruannete sagedust ja arvu muuta, et vähendada Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ja pädevate asutuste koormust, tagades samal ajal, et komisjonile esitataks määruse (EL) nr 909/2014 rakendamise läbivaatamiseks vajalik teave. Võttes aga arvesse muudatusi, mida käesoleva määrusega tehakse määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud arveldusdistipliini korras, on asjakohane nõuda, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve koostaks komisjonile korrapäraselt aruandeid mõnel täiendaval teemal, näiteks pädevate asutuste võetud meetmed selliste olukordade käsitlemiseks, kus keskdepositooriumi arveldustõhusus on kuue kuu jooksul olnud oluliselt madalam liidu turul registreeritud keskmisest arveldustõhususe tasemest, ning võimalus kohaldada täiendavaid regulatiivseid vahendeid arveldustõhususe parandamiseks liidus. Lisaks peaks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve koostöös EKPSi liikmetega esitama aruande ka Euroopa Parlamendile ja nõukogule arveldustsükli võimaliku lühendamise kohta, et anda teavet võimalike tulevaste arengute kohta selles valdkonnas. Euroopa

⁽¹²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

Pangandusjärelevalve peaks koostama iga-aastase aruande, milles keskendutakse pädevate asutuste järeldustele, mille nad teevad sularahamaksete arveldamiskünnise jälgimise tulemusel. Komisjoni taotlusel peaks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitama kulude-tulude analüüsi, mida tuleks kasutada kohustuslikke asendusostusid käsitleva rakendusakti alusena.

- (43) Käesoleva määruse tõhususe tagamiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et võtta rahatrahvide taseme arvutamise parameetrite väljatöötamisel arvesse arvelduse ebaõnnestumise kestust, arvelduse ebaõnnestumiste taset finantsinstrumentide liikide kaupa ning mõju, mida madalad või negatiivsed intressimäärad võivad avaldada vastaspooli motiveerivatele stiimulitele ja arvelduse ebaõnnestumistele, ning vaadata need parameetrid läbi; ning täpsustada, millised arvelduse ebaõnnestumise põhjused ei ole omistatavad tehingu osalistele ja milliseid tehinguid ei käsitata kauplemisena. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁽¹³⁾ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.
- (44) Komisjonil peaks olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 ning määruste (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14 vastu Euroopa Pangandusjärelevalve ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve välja töötatud regulatiivsed tehnilised standardid, mis puudutavad järgmist: kohustusliku asendusostu protsessi kirjeldus seoses edasiandmise mehhanismi üksikasjadega, tehingute liigid, mis muudavad asendusostu protsessi tarbetuks, ja viis, kuidas võtta kohustusliku asendusostu tegemisel arvesse jaeinvestorite eripära; kolmanda riigi keskodepositooriumide esitatav teave; tingimused, mille korral käsitatakse keskodepositooriumi tegevust olulise tähtsusega tegevusena; panganduskõrvalteenuseid osutava keskodepositooriumi kehtestatavad reeglid ja protseduurid; keskodepositooriumide krediidi- ja likviidsusriskide mõõtmise, jälgimise, juhtimise ja neist teatamise üksikasjad seoses edasilükatud tasaarveldusega; künnis, millest allpool võivad keskodepositooriumid kasutada rahamaksete arveldamiseks mis tahes krediidasutust; ning ajakohastatud usaldatavusnõuded likviidsusele ning krediidi-, likviidsus- ja kontsentratsiooniriske käsitlevad reeglid ja protseduurid keskodepositooriumide puhul, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid.
- (45) Selleks et tagada käesoleva määrusega tehtud muudatuste ühetaolised rakendamistingimused, eelkõige seoses kohustusliku asendusostu nõuete kohaldamise ja peatamisega, kui need nõuded on kohaldatavad, tuleks komisjonile anda rakendamislõuete teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁽¹⁴⁾. Igakülgset põhjendatud juhtudel, mis on seotud kohustuslike asendusostude kohaldamise ja peatamisega, ning kui tungiv kiireloomulisus seda nõuab, peaks komisjon võtma vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid.
- (46) ELi toimimise lepingu artiklite 290 ja 291 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid on liidu õigusaktid. ELi toimimise lepingu artikli 127 lõike 4 ja artikli 282 lõike 5 kohaselt tuleb Euroopa Keskpannaga (EKP) konsulteerida iga tema pädevusse kuuluva liidu õigusakti eelnõu puhul. Kui aluslepingute kohaselt on konsulteerimine EKPga nõutav, tuleb käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide osas EKPga nõuetekohaselt konsulteerida.

⁽¹³⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

⁽¹⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamislõuete teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (47) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt suurendada keskdepositooriumide poolt piiriülese arvelduse pakkumist, vähendada halduskoormust ja nõuete täitmisega seotud kulusid ning tagada, et ametiasutustel on piisavalt teavet riskide jälgimiseks, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda nende ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealusel artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (48) Selleks et anda piisavalt aega nõudeid täpsustavate vajalike delegeeritud õigusaktide vastuvõtmiseks, tuleks järgmiste elementide kohaldamine kas edasi lükata või kohaldada nende suhtes asjakohaseid üleminekusätteid: rahatrahve käsitlevate eeskirjade läbivaadatud kohaldamisala, järelevalveasutuste kolleegiumide asutamist käsitlevad uued nõuded, kolmanda riigi keskdepositooriumide poolt teate esitamine põhiteenuste kohta, mida nad osutavad seoses liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega, edasilükatud tasaarveldust käsitlevad uued reeglid, läbivaadatud künnis, millest allpool võivad krediitiasutused pakkuda rahamaksete arveldamist keskdepositooriumi väärtpaberiarveldussüsteemi osa puhul, ning läbivaadatud usaldatavusnõudeid, mida kohaldatakse krediitiasutuste või keskdepositooriumide suhtes, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid vastavalt määruse (EL) nr 909/2014 artiklile 59. Võttes arvesse käesoleva määrusega tehtud muudatusi seoses teises liikmesriigis teenuste osutamise vabadust käsitleva menetlusega, on samuti asjakohane selgitada reegleid, mida tuleks kohaldada keskdepositooriumide poolt teenuste osutamise suhtes muudes liikmesriikides kui päritoluliikmesriik ja filiaali asutamise suhtes teises liikmesriigis. Võttes arvesse käesoleva määrusega tehtud muudatusi seoses Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poolt komisjonile esitatavate aruannete sageduse ja sisuga, tuleks mõne sellise aruande sisu käsitleva sätte kohaldamine edasi lükata, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvel oleks piisavalt aega uute aruannete koostamiseks, ning üksnes kehtivate sätete alusel koostatavad aruanded tuleks esitada hiljemalt 30. aprilliks 2024.
- (49) Määrusi (EL) nr 909/2014 ja (EL) nr 236/2012 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 909/2014 muutmine

Määrust (EL) nr 909/2014 muudetakse järgmiselt.

1) Artikli 2 lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 26 asendatakse järgmisega:

„26) „liikme maksejõuetus“ – olukord, kus liikme vastu on algatatud direktiivi 98/26/EÜ artikli 2 punktis j määratletud maksejõuetusmenetlus, või keskdepositooriumi sisereeglites maksejõuetusena määratletud sündmus;“;

b) lisatakse järgmised punktid:

„47) „kontsern“ – kontsern direktiivi 2013/34/EL artikli 2 punkti 11 tähenduses;

48) „märkimisväärne seos“ – direktiivi 2014/65/EL artikli 4 lõike 1 punktis 35 määratletud märkimisväärne seos;

49) „oluline osalus“ – keskdepositooriumis otsene või kaudne osalus, mis esindab vähemalt 10 % kapitalist või hääleõigustest, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ (*) artiklites 9, 10 ja 11, või mis võimaldab avaldada märkimisväärset mõju keskdepositooriumi juhtimisele;

- 50) „edasilükatud tasaarveldus“ – arveldusmehhanism, mille puhul raha või väärtpaberite ülekandmise korraldusi, mis on seotud väärtpaberiarveldussüsteemi liikmete väärtpaberitehingutega, tasaarvestatakse ning liikmete netonõuete ja -kohustuste arveldamine toimub eelnevalt kindlaksmääratud arveldustüklite lõpus pangapäeva jooksul või lõpus.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38).“

- 2) Artikli 6 lõike 5 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„5. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab tihedas koostöös EKPSi liikmetega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks meetmed arvelduse ebaõnnestumiste vältimiseks, eesmärgiga suurendada arvelduse tõhusust, ning eelkõige:

- a) meetmed, mida investeerimisühingud peavad lõike 2 esimese lõigu kohaselt võtma;
- b) üksikasjad lõikes 3 osutatud arveldamist hõlbustavate menetluste kohta, mis võivad hõlmata tehingumahtude kohandamist, ebaõnnestuvate tehingute osalist arveldamist ning teatavate keskodepositooriumide pakutavate automaatse laenuandmise/-võtmise programmide kasutamist; ning
- c) üksikasjad lõikes 4 osutatud tehingute õigeaegse arveldamise soodustamiseks ja stimuleerimiseks võetavate meetmete kohta.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. juuliks 2025.“

- 3) Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 7

Meetmed arvelduse ebaõnnestumisega tegelemiseks

1. Iga väärtpaberiarveldussüsteemi jaoks, mida keskodepositoorium korraldab, loob ta süsteemi, mis jälgib artikli 5 lõikes 1 osutatud finantsinstrumentide arveldamise ebaõnnestumist. Keskodepositoorium esitab pädevale asutusele ja kaasatud asutustele korrapäraselt aruandeid arvelduse ebaõnnestumiste arvu ja üksikasjade kohta ning mis tahes muu asjakohase teabe, sealhulgas meetmed, mida keskodepositoorium ja selle liikmed kavatsevad võtta arvelduse õnnestumise parandamiseks. Keskodepositoorium avalikustab igal aastal kokkuvõtlikul ja anonüümsel kujul kõnealused aruanded. Pädevad asutused jagavad Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega asjakohast teavet arvelduse ebaõnnestumise juhtude kohta.

2. Keskodepositoorium seab iga väärtpaberiarveldussüsteemi jaoks, mida ta korraldab, sisse protseduuri, mis soodustaks artikli 5 lõikes 1 osutatud finantsinstrumentide selliste tehingute arveldamist, mida ei ole arveldatud kavandatud arvelduspäeval. Kõnealuse protseduuriga nähakse ette karistussüsteem, mis on arvelduse ebaõnnestumisi põhjustavatele liikmetele mõjus hoiatus.

Enne esimeses lõigus osutatud protseduuride sisseseadmist konsulteerib keskodepositoorium asjaomaste kauplemiskohtade ja kesksete vastaspooltega, millele ta pakub arveldusteenuseid.

Esimeses lõigus osutatud karistussüsteem hõlmab rahatrahve arvelduse ebaõnnestumist põhjustavatele liikmetele (edaspidi „kohustusi mittetäitvad liikmed“). Rahatrahvid arvutatakse iga pangapäeva kohta, mil tehingut pärast selle kavandatud arvelduspäeva teha ei õnnestu, kuni tehingu arveldamiseni või kahepoolse tühistamiseni. Rahatrahvid ei tohi kujuneda keskodepositooriumi tuluaallikaks.

3. Lõikes 2 osutatud karistussüsteem ei kehti järgmisele:

- a) arvelduse ebaõnnestumine, mille põhjused ei ole omistatavad tehingus osalevatele liikmetele;
- b) tehingud, mida ei loeta kauplemiseks;

c) tehingud, kus kohustusi mittetäitvaks liikmeks on keskne vastaspool, välja arvatud keskse vastaspoole selliste tehingute puhul, kus ta ei asu vastaspoolte vahel; või

d) tehingud, mille puhul kohustusi mittetäitva liikme suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus.

4. Keskne vastaspool võib oma reeglites kehtestada mehhanismi, et katta kahju, mida ta võib löike 2 kolmanda lõigu kohaldamisest tulenevalt kanda.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 67 vastu delegeeritud õigusakte, et käesolevat määrust täiendada, määrares kindlaks käesoleva artikli lõike 2 kolmandas lõigus osutatud rahatrahvide hoiatava ja proportsionaalse taseme arvutamise parameetrid, tuginedes kõigele järgmisele:

a) vara liik;

b) finantsinstrumendi likviidsus;

c) tehingu liik;

d) arvelduse ebaõnnestumise kestus.

Esimeses lõigus osutatud parameetrite kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse arvelduse ebaõnnestumise taset finantsinstrumentide liikide kaupa ning mõju, mida madalad või negatiivsed intressimäärad võivad vastaspooli motiveerivatele stiimulitele ja arvelduse ebaõnnestumisele avaldada. Rahatrahvide arvutamiseks kasutatavad parameetrid peavad tagama kõrgetasemelise arveldusdistsipliini ning asjaomaste finantsturgude sujuva ja nõuetekohase toimimise.

Komisjon vaatab rahatrahvide taseme arvutamise parameetrid korrapäraselt ja vähemalt iga nelja aasta järel läbi, et hinnata uuesti rahatrahvide asjakohasust ja tõhusust arvelduse ebaõnnestumise sellise taseme saavutamisel liidus, mida peetakse vastuvõetavaks, võttes arvesse mõju liidu finantsstabiilsusele.

6. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve avaldab hiljemalt 17. jaanuariks 2026 oma veebisaidil loetelu artikli 5 lõikes 1 osutatud finantsinstrumentidest, mis on võetud kauplemisele või millega kaubeldakse kauplemiskohas või mida kliirib keskne vastaspool, ning ajakohastab seda loetelu.

7. Keskdepositooriumid, kesksed vastaspoolad ja kauplemiskohad seavad sisse protseduurid, mis võimaldavad neil oma vastavate pädevate asutustega konsulteerides peatada iga liikme tegevus, kellel pidevalt ja süstemaatiliselt ei õnnestu üle anda artikli 5 lõikes 1 osutatud finantsinstrumente kavandatud arvelduspäeval, ning avalikustada tema isik üksnes pärast seda, kui kõnealusele liikmele on antud võimalus esitada oma märkused ning tingimusel, et keskdepositooriumide, kesksete vastaspoolte ja kauplemiskohtade ning asjaomase liikme pädevaid asutusi on nõuetekohaselt teavitatud. Lisaks vastavate pädevate asutustega konsulteerimisele enne liikme tegevuse peatamist teatavad keskdepositooriumid, kesksed vastaspoolad ja kauplemiskohad neile asutustele viivitamata liikme tegevuse peatamisest. Pädev asutus teavitab kaasatud asutusi viivitamata liikme tegevuse peatamisest.

Tegevuse peatamise avalikustamisel ei avaldata isikuandmeid, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 (*) artikli 4 punktis 1.

Käesolevat lõiget ei kohaldata kohustusi mittetäitvate liikmete suhtes, kes on kesksed vastaspoolad, või juhtudel, kui kohustusi mittetäitva liikme suhtes on algatatud maksejõuetusmenetlus.

8. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui aktsiate peamine kauplemiskoht asub kolmandas riigis. Aktsiate peamise kauplemiskoha asukoht määratakse kindlaks kooskõlas määruse (EL) nr 236/2012 artikliga 16.

9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 67 vastu delegeeritud õigusakte, et täiendada käesolevat määrust, määrares kindlaks:

a) arvelduse ebaõnnestumise põhjused, mida ei saa käesoleva artikli lõike 3 punkti a alusel omistada tehingu osalistele, ning

b) asjaolud, mille korral tehinguid ei käsitata kauplemisena käesoleva artikli lõike 3 punkti b alusel.

10. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab tihedas koostöös EKPSi liikmetega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et täpsustada järgmist:

- a) üksikasjad seoses lõikes 1 osutatud arvelduse ebaõnnestumist jälgiva süsteemi ning arvelduse ebaõnnestumist käsitlevate aruannetega;
- b) lõikes 2 osutatud rahatrahvide ja sellistest trahvidest tuleneda võiva mis tahes muu tulu sissenõudmise ja ümberjaotamise protsessid;
- c) tingimused, mille korral leitakse, et asjaomasel liikmel ei õnnestu pidevalt ja süstemaatiliselt finantsinstrumente üle anda, nagu on osutatud lõikes 7;

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada, võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

Artikkel 7a

Kohustusliku asendusostu protsess

1. Ilma et see piiraks artikli 7 lõikes 2 osutatud karistussüsteemi kohaldamist ja õigust tehing kahepoolselt tühistada, võib komisjon pärast Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga konsulteerimist ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poolt artikli 74 lõike 4 kohaselt esitatud kulude-tulude analüüsi põhjal rakendusaktiga otsustada, milliste artikli 5 lõikes 1 osutatud finantsinstrumentide või nende finantsinstrumentidega tehtavate tehingute liikide suhtes kohaldatakse käesoleva artikli lõigetes 4–10 osutatud kohustusliku asendusostu protsessi, kui komisjon leiab, et kohustuslikud asendusostud on vajalikud, asjakohased ja proportsionaalsed vahendid arvelduse ebaõnnestumise tasemega tegelemiseks liidus.

Komisjon võib esimeses lõigus osutatud rakendusakti vastu võtta ainult siis, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

- a) artikli 7 lõikes 2 osutatud karistussüsteemi kohaldamine ei ole liidus kaasa toonud arvelduse ebaõnnestumise pikaajalist püsivat vähenemist või vähendatud taseme säilitamist, isegi pärast rahatrahvide taseme läbivaatamist vastavalt artikli 7 lõike 5 teisele lõigule;
- b) liidus arvelduse ebaõnnestumise tasemel on või tõenäoliselt saab olema negatiivne mõju liidu finantsstabiilsusele.

Esimeses lõigus osutatud otsuse tegemisel võtab komisjon arvesse kõike järgmist:

- a) kohustusliku asendusostu protsessi võimalik mõju finantsturgudele liidus;
- b) arvelduse ebaõnnestumiste arv, maht ja kestus, sealhulgas nende arvelduse ebaõnnestumiste arv ja maht, mis on lõikes 4 osutatud pikendusperioodi lõpus lahendamata;
- c) kas konkreetse finantsinstrumendi või selle finantsinstrumendiga tehtavate tehingute kategooria suhtes kohaldatakse juba asjakohaseid lepingusätteid, mis näevad saajaliikmetele ette õiguse algatada asendusost.

Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 68 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Selles määratakse kindlaks kohaldamise kuupäev, mis ei ole varasem kui üks aasta pärast selle jõustumist.

2. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve avaldab oma veebisaidil lõikes 1 osutatud rakendusaktiga kindlaks määratud finantsinstrumentide loetelu ja ajakohastab seda.

3. Enne lõikes 1 osutatud rakendusakti vastuvõtmist komisjon:

- a) hindab artikli 7 lõikes 2 osutatud karistusüsteemi tulemuslikkust ja proportsionaalsust ning vajaduse korral muudab karistusüsteemi struktuuri või karmust, et suurendada arvelduse tõhusust liidus;
- b) kaalub, kas lõikes 1 osutatud tingimused on täidetud, hoolimata artikli 7 lõikes 2 osutatud karistusüsteemi eelnevast kohaldamisest, ning konkreetsete finantsinstrumentide ja tehingukategooriate suhtes kohustusliku asendusostu kohaldamise põhjendusi ja selle võimalikke kulusid.

4. Ilma et see piiraks õigust tehing kahepoolselt tühistada, kui komisjon on vastu võtnud lõike 1 kohase rakendusakti ja kui kohustusi mittetäitev liige ei ole edastanud kõnealuse rakendusaktiga hõlmatud finantsinstrumente saajaliikmele viie pangapäeva pikkuse ajavahemiku jooksul pärast kavandatud arvelduspäeva (edaspidi „pikendusperiood“), algatatakse kohustusliku asendusostu protsess.

Erandina esimesest lõigust võib vara liigi ja asjaomaste finantsinstrumentide likviidsuse põhjal pikendada pikendusperioodi kõige rohkem seitsme pangapäevani, kui lühem pikendusperiood mõjutaks asjaomaste turgude sujuvat ja nõuetekohast toimimist.

Erandina esimesest ja teisest lõigust, kui tehing on seotud finantsinstrumendiga, millega kaubeldakse VKEde kasvuturul, on pikendusperiood 15 pangapäeva, välja arvatud juhul, kui VKEde kasvuturg otsustab kohaldada lühemat perioodi.

5. Instrumendid, mille suhtes kohaldatakse kohustuslikku asendusostu protsessi, peavad olema sobiva aja jooksul arveldamiseks kättesaadavad ja saajaliikmele üle antud.

6. Kui tehingute ahelas on arvelduse ebaõnnestumine, mis toob kaasa järgmiste tehingute arvelduse ebaõnnestumise ahelas, on igal liikmel õigus anda kohustusliku asendusostu algatamise kohustus edasi järgmisele liikmele ahelas.

Vahepealset saajaliiget käsitatakse kohustusliku asendusostu tegemise kohustuse täitjana kohustusi mittetäitva liikme suhtes, kui ta annab oma kohustuse edasi kooskõlas esimese lõiguga. Samuti võib vahepealne saajaliige vastavalt lõigetele 8, 9 ja 10 anda kohustusi mittetäitvale liikmele edasi oma kohustused lõpliku saajaliikme ees.

Asjaomast keskodepositooriumi teavitatakse sellest, kuidas ebaõnnestunud tehing lahendati kogu tehinguahela ulatuses.

7. Lõikes 4 osutatud kohustuslikku asendusostu protsessi ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) artikli 7 lõikes 3 loetletud arvelduse ebaõnnestumised ja tehingud;
- b) väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingud;
- c) muud liiki tehingud, mis muudavad asendusostu protsessi tarbetuks;
- d) tehingud, mis kuuluvad määruse (EL) nr 236/2012 artikli 15 kohaldamisalasse.

8. Ilma et see piiraks artikli 7 lõikes 2 osutatud karistusüsteemi kohaldamist, kui kauplemise ajal kokku lepitud finantsinstrumentide hind erineb asendusostu tegemisel makstavast hinnast, maksab hinnaerinevusest kasu saav liige teisele liikmele sellise erinevuse summa hiljemalt teisel pangapäeval pärast seda, kui finantsinstrumendid on asendusostu järele üle kantud.

9. Kui asendusost ebaõnnestub või ei osutu võimalikuks, võib saajaliige valida rahalise kompensatsiooni või lükata asendusostu sooritamise edasi asjakohasele hilisemale kuupäevale (edaspidi „edasilükkamise periood“). Kui asjaomaseid finantsinstrumente ei edastata saajaliikmele edasilükkamise perioodi lõpuks, makstakse saajaliikmele rahalist kompensatsiooni.

Rahalist kompensatsiooni makstakse hiljemalt teisel pangapäeval pärast lõikes 4 osutatud kohustusliku asendusostu protsessi või, juhul kui saajaliige otsustab asendusostu sooritamise edasi lükata, siis edasilükkamise perioodi lõppu.

10. Kohustusi mittetäitev liige hüvitab asendusostu sooritavale üksusele kõik summad, mis on makstud seoses lõike 4 esimese lõigu alusel algatatud kohustusliku asendusostu protsessiga, sealhulgas asendusostu sooritamise tulenevad mis tahes tasud. Sellised tasud avaldatakse liikmetele selges vormis.

11. Lõikeid 4–10 kohaldatakse kõigi selliste artikli 5 lõikes 1 osutatud finantsinstrumentidega tehtavatele tehingutele, mis on võetud kauplemisele või millega kaubeldakse kauplemiskohtades või mida kliirib keskne vastaspool, järgmisel viisil:

- a) keskse vastaspoole kliiritavate tehingute puhul on keskne vastaspool see üksus, kes sooritab asendusostu kooskõlas lõigetega 4–10;
- b) tehingute puhul, mida ei kliiri keskne vastaspool, kuid mida tehakse kauplemiskohas, lisab kauplemiskoht oma sise-eeskirjadesse kohustuse oma liikmetele ja osalistele kohaldada lõigetes 4–10 osutatud meetmeid;
- c) kõikide muude tehingute puhul kui need, millele on osutatud käesoleva lõigu punktides a ja b, lisavad keskdeposiitooriumid oma sise-eeskirjadesse kohustuse oma liikmetele kohaldada lõigetes 4–10 osutatud meetmeid.

Keskdeposiitoorium esitab kesksetele vastaspooltele ja kauplemiskohtadele vajaliku arveldusteabe, et need saaksid täita oma käesolevas lõikes sätestatud kohustusi.

Ilma et see piiraks esimese lõigu punktide a, b ja c kohaldamist, võivad keskdeposiitooriumid jälgida nimetatud punktides osutatud asendusostude sooritamist samu finantsinstrumente käsitlevate ja sama pikendusperioodi lõpukuupäevaga arveldusjuhiste kogumi puhul, et minimeerida sooritatavate asendusostude arvu ning seega mõju asjaomaste finantsinstrumentide hindadele.

12. Käesolevat artiklit ei kohaldata, kui aktsiate peamine kauplemiskoht asub kolmandas riigis. Aktsiate peamise kauplemiskoha asukoht määratakse kindlaks kooskõlas määruse (EL) nr 236/2012 artikliga 16.

13. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve võib soovitada, et komisjon peataks proportsionaalsel viisil lõigetes 4–10 osutatud asendusostumehhanismi kohaldamise teatavate finantsinstrumentide kategooriate puhul, kui see on vajalik selleks, et hoida ära või kõrvaldada tõsine oht finantsstabiilsusele või finantsturgude nõuetekohasele toimimisele liidus. Sellisele soovitusel lisatakse täielikult põhjendatud hinnang selle vajalikkuse kohta ning seda ei avalikustata.

Enne esimeses lõigus osutatud soovituse tegemist konsulteerib Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve Euroopa Keskpankade Süsteemi liikmetega ja Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga.

Komisjon peatab pärast soovituse saamist põhjendamatu viivitusega Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitatud põhjenduste ja tõendite alusel rakendusaktiga lõigetes 4–10 osutatud kohustusliku asendusostu mehhanismi kohaldamise teatavate finantsinstrumentide kategooriate puhul või lükkab soovitatud peatamise tagasi. Kui komisjon lükkab soovitatud peatamise tagasi, põhjendab ta seda Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele kirjalikult. Kõnealust teavet ei avalikustata.

Kolmandas lõigus osutatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 68 lõikes 3 osutatud menetlusega.

Kohustusliku asendusostu mehhanismi peatamisest teatatakse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ning see teave avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* ja komisjoni veebisaidil.

Kohustusliku asendusostu mehhanismi peatamine kehtib esialgu kuni kuus kuud alates peatamise kohaldamise kuupäevast.

Kui peatamise põhjused on jätkuvalt kohaldatavad, võib komisjon rakendusaktiga pikendada peatamist täiendavate ajavahemike võrra, millest igahihe kestus ei ületa kolme kuud, nii et peatamise kogukestus ei ületa 12 kuud. Teave peatamise pikendamise kohta avaldatakse kooskõlas viienda lõiguga.

Seitsmendas lõigus osutatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 68 lõikes 3 osutatud menetlusega. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab piisavalt aegsasti enne kuuendas lõigus osutatud peatamise või seitsmendas lõigus osutatud pikendamise lõppu komisjonile arvamuse selle kohta, kas peatamise põhjused on jätkuvalt kohaldatavad.

14. Kui komisjon on lõike 1 kohaselt vastu võtnud rakendusakti, vaatab ta selle otsuse korrapäraselt ja vähemalt iga nelja aasta järel läbi, et hinnata, kas nimetatud lõikes sätestatud tingimused on endiselt täidetud.

Komisjon võtab viivitamata vastu rakendusakti, millega muudetakse lõikes 1 osutatud rakendusakti või tunnistatakse see kehtetuks, kui ta leiab, et kohustuslik asendusost ei ole enam põhjendatud või ei käsitle arvelduse ebaõnnestumisi liidus ning ei ole enam vajalik, asjakohane või proportsionaalne.

Teises lõigus osutatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 68 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve võib soovitada komisjonil lõikes 1 osutatud rakendusakti muuta või see kehtetuks tunnistada, kui ta leiab, et kohustuslik asendusost ei ole enam põhjendatud või ei käsitle arvelduse ebaõnnestumisi liidus ning ei ole enam vajalik, asjakohane või proportsionaalne. Lõike 13 esimest kuni neljandat lõiku kohaldatakse *mutatis mutandis*.

15. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab tihedas koostöös EKPSi liikmetega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et täiendavalt täpsustada järgmist:

- a) lõigetes 4–10 osutatud asjaomase asendusostu protsessi toimimise üksikasjad, sealhulgas asjakohased vara liiki ja finantsinstrumentide likviidsust arvestades kohandatud ajavahemikud finantsinstrumendi üle andmiseks pärast asendusostu protsessi;
- b) asjaolud, mille korral võiks pikendusperioodi vastavalt vara liigile ja finantsinstrumentide likviidsusele pikendada, kooskõlas lõike 4 teises lõigus osutatud tingimustega ning võttes arvesse määruse (EL) nr 600/2014 artikli 2 lõike 1 punkti 17 kohaseid likviidsuse hindamise kriteeriume;
- c) lõike 6 kohase edasiandmise mehhanismi üksikasjad;
- d) muud liiki tehingud, mis muudavad asendusostu protsessi tarbetuks, nagu on osutatud lõike 7 punktis c, näiteks finantstagatiskokkulepped või tehingud, mis sisaldavad tasaarveldust käsitlevaid sätteid;
- e) lõikes 9 osutatud rahalise kompensatsiooni arvutamise meetodid;
- f) lõike 11 teises lõigus osutatud vajalik arveldusteave ning
- g) üksikasjad selle kohta, kuidas keskedepositooriumide liikmed, kesksed vastaspooled ja kauplemiskoha liikmed peavad lõike 11 kohaselt kohustuslikku asendusostu sooritades arvesse võtma jaeinvestorite eripära.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).“

4) Artikli 12 lõike 1 punktid b ja c asendatakse järgmisega:

„b) liidus asuvad keskpangad, mis emiteerivad kõige olulisemaid arveldusvaluutasid;

c) kui see on asjakohane, siis liidus asuv keskpang, mille juures arveldatakse keskdepositooriumi korraldatava väärtpaberiarveldussüsteemi rahamaksed.“

5) Artiklit 17 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Erandina esimesest lõigust võib pädev asutus juhul, kui tegevusluba taotlev keskdepositoorium ei täida kõiki käesoleva määruse nõudeid, kuid kui võib põhjendatult eeldada, et ta teeb seda siis, kui ta alustab oma tegevust, anda tegevusloa tingimusel, et tegevusluba taotleval keskdepositooriumil on olemas kogu vajalik kord käesoleva määruse nõuete täitmiseks, kui ta oma tegevust alustab.“;

b) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Pärast taotluse täielikuna käsitlemist edastab pädev asutus kogu taotluses sisalduva teabe kaasatud asutustele ja konsulteerib nendega seoses tegevusluba taotleva keskdepositooriumi poolt korraldatava väärtpaberiarveldussüsteemi näitajatega.

Iga kaasatud asutus võib oma pädevusvaldkondades esitada pädevale asutusele kolme kuu jooksul pärast kõnealuse teabe saamist põhjendatud arvamuse. Kui kaasatud asutus ei esita arvamust kõnealuse ajavahemiku jooksul, käsitatakse seda positiivse arvamuse esitamisenä.

Kui vähemalt üks kaasatud asutustest esitab negatiivse põhjendatud arvamuse ja pädev asutus kavatses siiski tegevusloa anda, esitab kõnealune pädev asutus ühe kuu jooksul alates negatiivse arvamuse saamisest kaasatud asutustele põhjendused, miks ta kavatses negatiivsest arvamusest hoolimata anda tegevusloa.

Iga kaasatud asutus, kes esitab kolmandas lõigus osutatud negatiivse arvamuse, võib edastada küsimuse määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 31 lõike 2 punkti c kohase abi saamiseks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele.

Kui küsimust ei lahendata ühe kuu jooksul pärast Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poole pöördumist, teeb tegevusluba anda kavatses pädev asutus lõpliku otsuse ja esitab kaasatud asutustele selle kohta üksikasjaliku kirjaliku põhjenduse.

Kui pädev asutus kavatses tegevusloa andmisest keelduda, siis küsimust Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ei edastata.

Kolmandas lõigus osutatud negatiivses arvamuses esitatakse kirjalikult ammendavad ja üksikasjalikud põhjendused selle kohta, miks käesoleva määruse või liidu muude õigusaktide nõuded ei ole täidetud.“;

c) lisatakse järgmine lõige:

„7a. Lisaks lõikes 6 osutatud pädevate asutustega konsulteerimisele võib pädev asutus enne tegevusluba taotlevale keskdepositooriumile tegevusloa andmist konsulteerida lõikes 7 osutatud küsimustes teiste asutustega, kes teostavad järelevalvet üksuse üle, kellel on tegevusluba taotlevas keskdepositooriumis oluline osalus.“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„8a. Pädev asutus teavitab põhjendamatu viivitusega asutusi, kellega konsulteeriti lõigete 4–7a kohaselt, tegevusloa andmise menetluse tulemustest, sealhulgas mis tahes parandusmeetmetest.“

6) Artikli 19 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Tegevusloa andmisel lõike 1 kohaseks põhiteenuse osutamise edasiandmiseks kolmandale isikule või lõike 1 punktide a, c ja d kohaseks tegevuse laiendamiseks järgitakse artiklis 17 sätestatud menetlust.

Lõike 1 punkti b kohasel tegevusloa andmisel järgitakse artikli 17 lõigetes 1, 2, 3, 5 ja 8a sätestatud menetlust.

Lõike 1 punkti e kohasel tegevusloa andmisel järgitakse artikli 17 lõigetes 1, 2, 3 sätestatud menetlust.

Pädev asutus teatab tegevusluba taotlevale keskdepositooriumile kolme kuu jooksul pärast täieliku taotluse esitamist, kas tegevusluba on antud või on sellest keeldutud.“

7) Artikli 20 lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Keskdepositoorium seab sisse asjakohased protseduurid, mis tagavad õigeaegse ja nõuetekohase klientide ja liikmete varaga arveldamise või selle ülekandmise teisele keskdepositooriumile lõikes 1 osutatud tegevusloa kehtetuks tunnistamise korral, ning rakendab ja hoiab neid töökorras. Sellised protseduurid hõlmavad emissioonikontode või sarnaste väärtpaberite emissioone tõendavate kirjade ning lisa A jao punktides 1 ja 2 osutatud põhiteenuste osutamise seotud kirjade ülekandmist.“

8) Artiklit 22 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Pädev asutus vaatab läbi keskdepositooriumi rakendatavate eeskirjade, strateegiate, protseduuride ja mehhanismide, sealhulgas artiklis 22a osutatud kavade vastavuse käesolevale määrusele, ning hindab riske, millele keskdepositoorium on või võib olla avatud, või riske, mida ta tekitab väärtpaberiturgude sujuvale toimimisele või finantsturgude stabiilsusele.

Pädev asutus määrab kindlaks esimeses lõigus osutatud läbivaatamise ja hindamise sageduse ja ulatuse, võttes arvesse asjaomase keskdepositooriumi tegevuse mahtu, süsteemset olulisust, riskiprofiili, laadi, ulatust ja keerukust.

Läbivaatamine ja hindamine toimuvad vähemalt iga kolme aasta järel.“;

b) lõiked 2, 3 ja 4 jäetakse välja;

c) lõiked 6 ja 7 asendatakse järgmistega:

„6. Lõikes 1 osutatud läbivaatamise ja hindamise käigus edastab pädev asutus varakult vajaliku teabe kaasatud asutustele ja asjakohasel juhul direktiivi 2014/65/EL artiklis 67 osutatud asutusele ning konsulteerib nendega selles osas, kas käesoleva määruse nõuded või liidu muude õigusaktide nõuded on keskdepositooriumi poolt seoses tema korraldatavate väärtpaberiarveldussüsteemide toimimisega täidetud.

Asutused, kellega konsulteeriti, võivad esitada oma pädevusvaldkondades kolme kuu jooksul pärast pädevalt asutuselt teabe saamist põhjendatud arvamuse.

Kui konsulteeritud asutus ei esita arvamust kõnealuse tähtja jooksul, käsitatakse seda positiivse arvamuse esitamisena.

Kui konsulteeritud asutus esitab põhjendatud negatiivse arvamuse ja pädev asutus sellega ei nõustu, esitab kõnealune pädev asutus ühe kuu jooksul pärast negatiivse arvamuse saamist konsulteeritud asutusele kõnealust negatiivset arvamust käsitleva põhjendatud otsuse.

Negatiivse arvamuse esitanud konsulteeritud asutus võib edastada küsimuse määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 31 lõike 2 punkti c kohase abi saamiseks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele.

Kui küsimust ei lahendata ühe kuu jooksul pärast Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve poole pöördumist, teeb pädev asutus läbivaatamise ja hindamise kohta lõpliku otsuse ning esitab kaasatud asutustele selle kohta üksikasjaliku kirjaliku põhjenduse.

Neljandas lõigus osutatud negatiivsetes arvamustes esitatakse kirjalikult ammendavad ja üksikasjalikud põhjendused selle kohta, miks käesoleva määruse või liidu muude õigusaktide nõuded ei ole täidetud.

7. Pädev asutus teavitab kaasatud asutusi, Euroopa Väärtpaberiturujärelevat ning asjakohasel juhul käesoleva määruse artiklis 24a osutatud kolleegiumi ja direktiivi 2014/65/EL artiklis 67 osutatud asutust käesoleva artikli lõikes 1 osutatud läbivaatamise ja hindamise tulemustest, sealhulgas parandusmeetmetest või karistustest.“;

d) lõiget 10 muudetakse järgmiselt:

i) esimese lõigu punkt b asendatakse järgmisega:

„b) teave, mille pädev asutus peab esitama kooskõlas lõikega 7;“;

ii) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Euroopa Väärtpaberiturujärelevat esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.“;

e) lõike 11 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Euroopa Väärtpaberiturujärelevat esitab kõnealuste rakenduslike tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.“

9) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 22a

Finantsseisundi taastamise ja nõuetekohase lõpetamise kavad

1. Keskdepositoorium teeb kindlaks stsenaariumid, mis võivad takistada tal täitmast kriitilisi funktsioone ja osutamast kriitilisi teenuseid tegevuse jätkuvuse põhimõttel, ning hindab kõigi finantsseisundi taastamise või nõuetekohase lõpetamise võimaluste tõhusust. Nendes stsenaariumides võetakse arvesse erinevaid sõltumatuid ja seotud riske, millele keskdepositoorium on avatud. Seda analüüsi kasutades koostab ja esitab keskdepositoorium pädevale asutusele asjakohased kavad finantsseisundi taastamiseks või nõuetekohaseks lõpetamiseks.

2. Lõikes 1 osutatud kavades võetakse arvesse asjaomase keskdepositooriumi tegevuse mahtu, süsteemset olulisust, laadi, ulatust ja keerukust ning need sisaldavad vähemalt järgmist:

a) peamiste finantsseisundi taastamise või nõuetekohase lõpetamise strateegiade sisuline kokkuvõte;

b) teave keskdepositooriumi kriitiliste funktsioonide ja teenuste kohta;

c) asjakohased protseduurid, millega tagatakse lisakapitali hankimine juhul, kui keskdepositooriumi omakapital täidab vaevu artikli 47 lõikes 1 sätestatud nõudeid või ei vasta enam neile nõuetele;

d) asjakohased protseduurid, millega tagatakse keskdepositooriumi tegevuse ja teenuste nõuetekohane lõpetamine või restruktureerimine, kui keskdepositoorium ei suuda uut kapitali hankida;

e) asjakohased protseduurid, millega tagatakse klientide ja liikmete varade õigeaegne ja nõuetekohane arveldamine ja ülekandmine teisele keskdepositooriumile juhul, kui keskdepositooriumil ei ole püsivalt võimalik taastada oma kriitilisi funktsioone ja teenuseid;

f) peamiste strateegiade rakendamiseks vajalike meetmete kirjeldus.

3. Keskdepositoorium suudab teha kindlaks ja esitada seotud üksustele teabe, mida on vaja kavade õigeaegseks rakendamiseks stressistsenaariumide ajal.

4. Kavad kiidab heaks juhtorgan või juhtorgani asjakohane komitee.

5. Keskdepositoorium vaatab kavad korrapäraselt ja vähemalt iga kahe aasta järel läbi ja ajakohastab neid. Kõik ajakohastatud kavad edastatakse pädevale asutusele.

6. Kui pädev asutus leiab, et keskdepositooriumi kavad ei ole piisavad, võib ta nõuda, et keskdepositoorium võtaks täiendavaid meetmeid või töötaks välja alternatiivsed meetmed.

7. Kui keskdepositooriumi suhtes kohaldatakse direktiivi 2014/59/EL ja kõnealuse direktiivi kohaselt on koostatud finantsseisundi taastamise kava, esitab keskdepositoorium selle kava pädevale asutusele.

Kui keskdepositooriumi jaoks on koostatud direktiivi 2014/59/EL kohane kriisilahenduse kava või liikmesriigi õiguse kohane sarnane kava, mille eesmärk on tagada keskdepositooriumi põhiteenuste järjepidevus, ning hallatakse seda kava, teavitab kriisilahendusamet või sellise asutuse puudumisel pädev asutus Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvet sellise kava olemasolust.

Kui direktiivi 2014/59/EL kohane finantsseisundi taastamise kava ja kriisilahenduse kava või mis tahes sarnane siseriikliku õiguse kohane kava sisaldab kõiki lõikes 2 loetletud elemente, ei nõuta keskdepositooriumilt lõike 1 kohaste kavade koostamist.“

10) Artikli 23 lõiked 2–7 asendatakse järgmisega:

„2. Tegevusloa saanud keskdepositooriumi või artikli 17 kohaselt tegevusloa taotleja keskdepositooriumi suhtes, kes kavatseb osutada lisa A jao punktides 1 ja 2 osutatud põhiteenuseid seoses artikli 49 lõike 1 teise lõigu punktis a osutatud finantsinstrumentidega, mis on loodud teise liikmesriigi õiguse alusel, või asutada filiaali teises liikmesriigis, kohaldatakse käesoleva artikli lõigetes 3–9 osutatud menetlust. Keskdepositoorium võib selliseid teenuseid osutada üksnes pärast seda, kui ta on saanud tegevusloa vastavalt artiklile 17, kuid mitte enne käesoleva artikli lõike 8 kohaselt kohaldatavat kuupäeva.

3. Iga keskdepositoorium, kes kavatseb esmakordselt osutada lõikes 2 osutatud teenuseid seoses artikli 49 lõike 1 teise lõigu punktis a osutatud finantsinstrumentidega, mis on loodud teise liikmesriigi õiguse alusel, või neid teenuseid muuta, edastab päritoluliikmesriigi pädevale asutusele järgmise teabe:

- a) vastuvõttev liikmesriik;
- b) tegevuskava, milles on eelkõige märgitud teenused, mida keskdepositoorium kavatseb osutada, sealhulgas vastuvõtva liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentide liik, mille puhul keskdepositoorium kavatseb selliseid teenuseid osutada;
- c) valuuta või valuutad, mida keskdepositoorium kavatseb käidelda;
- d) hinnang meetmete kohta, mida keskdepositoorium kavatseb võtta selleks, et tema kasutajad saaksid aktsiatega seoses järgida artikli 49 lõike 1 teise lõigu punktis a osutatud vastuvõtva liikmesriigi õigust.

4. Keskdepositoorium, kes kavatseb esmakordselt asutada filiaali teises liikmesriigis või filiaali kaudu osutatavaid lisa A jao punktis 1 või 2 osutatud põhiteenuseid muuta, edastab oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele järgmise teabe:

- a) lõike 3 punktides a, b ja c osutatud teave;
- b) filiaali organisatsiooniline struktuur ja filiaali juhtimise eest vastutavate isikute nimed;
- c) hinnang meetmete kohta, mida keskdepositoorium kavatseb võtta selleks, et tema kasutajad saaksid aktsiatega seoses järgida artikli 49 lõike 1 teise lõigu punktis a osutatud vastuvõtva liikmesriigi õigust.

5. Päritoluliikmesriigi pädev asutus edastab vastavalt lõike 3 punktis d või lõike 4 punktis c osutatud hinnangu põhjendamatu viivitusega vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele. Vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus võib esitada päritoluliikmesriigi pädevale asutusele kõnealuse hinnangu kohta mittesiduva arvamuse ühe kuu jooksul alates selle hinnangu saamisest.

6. Kahe kuu jooksul alates vastavalt lõike 3 punktides a, b ja c või lõike 4 punktides a ja b osutatud täieliku teabe saamisest edastab päritoluliikmesriigi pädev asutus selle teabe vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele, välja arvatud juhul, kui tal on kavandatud teenuste osutamist arvesse võttes põhjust kahelda vastuvõtvas liikmesriigis teenuseid osutada kavatseva keskdepositooriumi haldusstruktuuri või finantsseisundi sobivuses või nende meetmete piisavuses, mida keskdepositoorium kavatseb võtta kooskõlas lõike 3 punktiga d või lõike 4 punktiga c. Nimetatud ajavahemiku jooksul, kui keskdepositoorium juba osutab teenuseid teistele vastuvõtivatele liikmesriikidele, sealhulgas filiaali kaudu, teavitab päritoluliikmesriigi pädev asutus ka artiklis 24a osutatud kolleegiumi.

Vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus teavitab viivitamata oma liikmesriigi kaasatud asutusi igast esimese lõigu kohaselt saadud teatest.

Päritoluliikmesriigi pädev asutus teatab viivitamata keskdepositooriumile esimeses lõigus osutatud teate edastamise kuupäeva.

7. Kui päritoluliikmesriigi pädev asutus otsustab kooskõlas lõikega 6 mitte edastada vastavalt lõikes 3 või lõikes 4 osutatud teavet vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele, põhjendab ta asjaomasele keskdepositooriumile oma keeldumist kahe kuu jooksul alates selle teabe saamisest ning teavitab oma otsusest vastuvõtva liikmesriigi pädevat asutust ja artiklis 24a osutatud kolleegiumi.

8. Keskdepositoorium võib alustada teenuste osutamist või asutada filiaali, nagu on osutatud lõikes 2, kõige varem 15 kalendripäeva möödumisel kuupäevast, mil päritoluliikmesriigi pädev asutus edastas lõike 6 esimeses lõigus osutatud teate vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele.

9. Vastavalt lõike 3 või lõike 4 kohaselt esitatud dokumentides sisalduva teabe muutuse korral saab keskdepositoorium kõnealuse muutuse kohta päritoluliikmesriigi pädevale asutusele kirjaliku teate vähemalt üks kuu enne selle muutuse rakendamist. Päritoluliikmesriigi pädev asutus teatab sellest muutusest viivitamata ka vastuvõtva liikmesriigi pädevale asutusele ja artiklis 24a osutatud kolleegiumile.

10. Euroopa Väärtpaberiturujärevalve võib kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 16 anda välja suunised, et täpsustada käesoleva artikli lõike 3 punkti d ja lõike 4 punkti c kohaselt keskdepositooriumilt nõutava hindamise ulatust.“

11) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 1 lisatakse järgmised lõigud:

„Päritoluliikmesriigi pädev asutus võib kutsuda kohapealsetes kontrollides osalema vastuvõtva liikmesriigi pädevate asutuste ja Euroopa Väärtpaberiturujärevalve töötajaid.

Päritoluliikmesriigi pädev asutus edastab Euroopa Väärtpaberiturujärevalvele ja artiklis 24a osutatud kolleegiumile kohapealsete kontrollide tulemused ning teabe kõnealuse pädeva asutuse määratud parandusmeetmete või karistuste kohta.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Keskdepositooriumi päritoluliikmesriigi pädev asutus edastab vastuvõtva liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel viivitamata vastuvõtvas liikmesriigis asutatud emitentide ja nende liikmete nimed, kes hoiavad vastuvõtva liikmesriigi õiguse alusel emiteeritud finantsinstrumente väärtpaberiarveldussüsteemides, mida korraldab keskdepositoorium, kes osutab lisa A jao punktides 1 ja 2 osutatud põhiteenuseid seoses vastuvõtva liikmesriigi õiguse alusel emiteeritud finantsinstrumentidega, ning mis tahes muu olulise teabe vastuvõtvas liikmesriigis filiaali kaudu põhiteenuseid osutava keskdepositooriumi tegevuse kohta.“;

c) lõige 4 jäetakse välja;

d) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Kui vastuvõtva liikmesriigi pädeval asutusel on selged ja tõendatavad põhjused uskuda, et vastavalt artiklile 23 tema territooriumil teenuseid osutav keskdepositoorium ei täida käesoleva määruse sätetest tulenevaid kohustusi, teavitab ta nendest järeldustest päritoluliikmesriigi pädevat asutust, Euroopa Väärtpaberiturujärevalvet ja artiklis 24a osutatud kolleegiumi.

Kui vaatamata päritoluliikmesriigi pädeva asutuse võetud meetmetele jätkab keskdepositoorium käesoleva määruse sätetest tulenevate kohustuste rikkumist, võtab vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus pärast päritoluliikmesriigi pädeva asutuse teavitamist kõik asjakohased meetmed, mis on vajalikud, et tagada käesoleva määruse sätete järgimine vastuvõtva liikmesriigi territooriumil. Vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus teavitab sellistest meetmetest põhjendamatu viivitusega Euroopa Väärtpaberiturujärevalvet ja artiklis 24a osutatud kolleegiumi.

Vastuvõtva liikmesriigi pädev asutus või päritoluliikmesriigi pädev asutus võib esitada kõnealuse küsimuse lahendamiseks Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele, kes võib võtta meetmeid kooskõlas talle määruse (EL) nr 1095/2010 artikliga 19 antud volitustega.“;

e) lõige 7 jäetakse välja.

12) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 24a

Järelevalveasutuste kolleegium

1. Päritoluliikmesriigi pädev asutus asutab järelevalveasutuste kolleegiumi, et täita lõikes 8 osutatud ülesandeid seoses keskdepositooriumiga, kelle tegevust käsitatakse väärtpaberiturgude toimimise ja investorite kaitse seisukohast olulise tähtsusega tegevusena vähemalt kahes vastuvõtvas liikmesriigis.

2. Kolleegium asutatakse ühe kuu jooksul alates kuupäevast, mil:

- a) päritoluliikmesriigi pädev asutus teeb kindlaks, et selle keskdepositooriumi tegevus on olulise tähtsusega vähemalt kahes vastuvõtvas liikmesriigis; või
- b) üks lõikes 4 loetletud üksustest teatab päritoluliikmesriigi pädevale asutusele, et selle keskdepositooriumi tegevus on olulise tähtsusega vähemalt kahes vastuvõtvas liikmesriigis.

3. Kolleegiumi juhib ja juhatab päritoluliikmesriigi pädev asutus.

4. Kolleegiumisse kuuluvad:

- a) Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve;
- b) päritoluliikmesriigi pädev asutus;
- c) artiklis 12 osutatud kaasatud asutused;
- d) nende vastuvõtivate liikmesriikide pädevad asutused, kus keskdepositooriumi tegevus on olulise tähtsusega;
- e) Euroopa Pangandusjärelevalve, kui keskdepositooriumile on antud tegevusluba vastavalt artikli 54 lõikele 3.

5. Kui keskdepositooriumi tegevus, mille jaoks on asutatud kolleegium, ei ole olulise tähtsusega liikmesriigis, kus on asutatud keskdepositooriumiga samasse kontserni kuuluv tütarettevõtja või selle emaettevõtja, või kui keskdepositooriumil, mille jaoks on asutatud kolleegium, on õigus osutada teenuseid teises liikmesriigis kooskõlas artikli 23 lõikega 2, on kõnealuse liikmesriigi pädeval asutusel ja kaasatud asutustel võimalik taotluse alusel kolleegiumis osaleda.

6. Eesistuja teavitab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvet kolleegiumi koosseisust ühe kuu jooksul pärast kolleegiumi asutamist ja igast muutusest selle koosseisus ühe kuu jooksul pärast asjaomast muudatust. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ja päritoluliikmesriigi pädev asutus avaldavad oma veebisaitidel põhjendamatu viivitusega kolleegiumi liikmete nimekirja ja ajakohastavad seda.

7. Pädev asutus, kes ei ole kolleegiumi liige, võib taotleda kolleegiumilt mis tahes teavet, mis on selle asutuse järelevalveülesannete täitmiseks vajalik.

8. Ilma et see piiraks pädevate asutuste käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, tagab kolleegium:

- a) teabevahetuse, sealhulgas artiklite 13, 14 ja 15 kohased teabenõuded ning teave artiklile 22 kohase läbivaatamis- ja hindamisprotsessi kohta;
- b) tõhusa järelevalve, vältides tarbetuid dubleerivaid järelevalvemeetmeid, näiteks teabenõudeid;
- c) kokkuleppe liikmete vahel ülesannete vabatahtliku delegeerimise kohta;
- d) teabevahetuse tegevuse lubatud edasiandmise või tegevuse ja teenuste laiendamise kohta artikli 19 alusel;

- e) päritoluliikmesriigi ja vastuvõtva liikmesriigi asutuste koostöö vastavalt artiklile 24 seoses artikli 23 lõike 3 punktis d osutatud meetmetega ja mis tahes probleemidega, mis on tekkinud teenuste osutamisel teistes liikmesriikides;
 - f) teabevahetuse kontserni struktuuri, kõrgema juhtkonna, juhtorgani ja aktsionäride kohta artikli 27 alusel;
 - g) teabevahetuse protsesside või kokkulepete kohta, millel on märkimisväärne mõju kontserni kuuluvate keskdepositooriumide üld- või riskijuhtimisele.
9. Eesistuja kutsub kolleegiumi koosoleku kokku vähemalt kord aastas või kolleegiumi liikme taotlusel.

Selleks et hõlbustada kolleegiumile lõike 8 alusel määratud ülesannete täitmist, võivad kolleegiumi liikmed lisada koosoleku päevakorda punkte.

Eesistuja võib kutsuda kolleegiumi aruteludele täiendavaid osalejaid sihtotstarbeliselt konkreetsete teemade puhul.

Kolleegiumi liikmed, välja arvatud eesistuja, võivad otsustada kolleegiumi koosolekul osalemata jätta.

10. Mis tahes oma liikme taotlusel võtab kolleegium kooskõlas lõikega 11 vastu mittesiduvad arvamused järgmise kohta:

- a) artikli 22 või 60 kohase läbivaatamise ja hindamise käigus tuvastatud probleemid;
- b) artikli 19 kohase tegevuse edasiandmise või tegevuse ja teenuste laiendamisega seotud küsimused; või
- c) küsimused seoses käesoleva määruse võimaliku rikkumisega, mis on tingitud teenuste osutamisest vastuvõttas liikmesriigis, nagu on osutatud artikli 24 lõikes 5.

11. Kolleegium võtab mittesiduvad arvamused vastu lihthääleenamusega. Lõike 4 punktides b, c ja d osutatud liikmetel on hääleõigus. Igal hääleõiguslikul liikmel on üks hää. Hääleõiguslikel liikmetel, kes tegutsevad rohkem kui ühes rollis, sealhulgas pädeva asutusena ja kaasatud asutusena, on üks hää iga rolli kohta, milles nad tegutsevad. Euroopa Pangandusjärelevalvel ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvel ei ole hääleõigust.

12. Kolleegiumi töö põhineb kõigi selle liikmete kirjalikul kokkuleppel.

Selles kokkuleppes määratakse kindlaks kolleegiumi töökord, sealhulgas kolleegiumi liikmete vahelise suhtluse kord, ja võidakse kindlaks määrata ülesanded, mis tuleb delegeerida kolleegiumi liikmetele.

13. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, milles määratakse kindlaks kriteeriumid, mille kohaselt keskdepositooriumi tegevust vastuvõttas liikmesriigis võiks käsitada väärtpaberiturugude toimimise ja investorikaitse seisukohast kõnealuses vastuvõttas liikmesriigis olulise tähtsusega tegevusena.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.“

13) Artiklit 25 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Kolmanda riigi keskdepositoorium, kes kavatseb osutada lisa A jao punktis 3 osutatud põhiteenust seoses artikli 49 lõike 1 teises lõigus osutatud liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega, teatab sellest Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve teavitab saadud teatest selle liikmesriigi pädevat asutust, kelle õiguse alusel asjaomased finantsinstrumentid on loodud.“;

b) lõikele 4 lisatakse järgmine punkt:

„e) kolmanda riigi keskdepositoorium on asutatud või tegevusloa saanud kolmandas riigis, mida ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 (*) artikli 9 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides tuvastatud suure riskiga kolmanda riigina.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 5.6.2015, lk 73).“;

c) lõike 6 viies lõik asendatakse järgmisega:

„Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve teatab taotluse esitanud keskdepositooriumile kirjalikult kuue kuu jooksul alates täieliku taotluse esitamisest või komisjoni poolt lõike 9 kohaselt samaväärsust kinnitava otsuse vastu võtmisest, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem, igakülgset põhjendatud otsusega, kas tunnustus on antud või on sellest keeldutud.“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„13. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks teave, mille kolmanda riigi keskdepositoorium peab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele lõikes 2a osutatud teates esitama. Selline teave piirdub rangelt vajalikuga, sealhulgas, kui see on asjakohane ja kättesaadav:

- a) selliste liidus asuvate liikmete arv, kellele kolmanda riigi keskdepositoorium osutab või kavatseb osutada lõikes 2a osutatud teenuseid;
- b) liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega eelmisel aastal arveldatud tehingute arv ja maht;
- c) liidu liikmete poolt eelmisel aastal arveldatud tehingute arv ja maht.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.“

14) Artiklit 26 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Kui keskdepositoorium kavatseb osutada panganduskõrvalteenuseid teistele keskdepositooriumidele artikli 54 lõike 2a esimese lõigu punkti b alusel, on ta kehtestanud selged reeglid ja protseduurid, mis käsitlevad võimalikke huvide konflikte ja leevendavad kõnealuste teiste keskdepositooriumide ja nende liikmete diskrimineeriva kohtlemise ohtu.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Keskdepositooriumil peavad olema kirjalikud ning tõhusad organisatsioonilist ja halduskorda käsitlevad eeskirjad, et tuvastada ja lahendada võimalikud huvide konfliktid oma liikmete või nende klientide ja keskdepositooriumi enda vahel, mis hõlmab järgmiseid isikuid:

- a) keskdepositooriumi juhid;
- b) keskdepositooriumi töötajad;
- c) keskdepositooriumi juhtorgani liikmed;
- d) iga isik, kellel on keskdepositooriumi üle otsene või kaudne kontroll;
- e) iga isik, kellel on märkimisväärne seos punktides a, b ja c loetletud isikutega; ning
- f) iga isik, kellel on märkimisväärne seos keskdepositooriumi endaga.

Keskdepositoorium haldab ja rakendab võimalike huvide konfliktide korral nõuetekohast konfliktide lahendamise menetlust.“;

c) lisatakse järgmine lõige:

„9. Euroopa Pangandusjärelevalve töötab tihedas koostöös Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ja EKPSi liikmetega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et täpsustada lõike 2 teises lõigus osutatud reeglite ja protseduuride üksikasju.

Euroopa Pangandusjärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14.“

15) Artiklit 27 muudetakse järgmiselt:

a) lõikesse 2 lisatakse järgmine lõik:

„Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab juhtorgani sõltumatu liige juhtorgani liiget, kellel puudub äriine, perekondlik või muu suhe, mis tekitab huvide konflikti seoses asjaomase keskdepositooriumi, kontrolli omavate aktsionäride või juhtkonna või selle liikmetega, ning kellel ei ole olnud sellist suhet viie aasta jooksul enne juhtorgani liikmeks saamist.“;

b) lõiked 6, 7 ja 8 asendatakse järgmisega:

„6. Pädev asutus ei anna keskdepositooriumile tegevusluba enne, kui talle on teatatud selles keskdepositooriumis olulist osalust omavate aktsionäride või liikmete isikud ning nende osaluse suurus, olenemata sellest, kas nende osalus on otsene või kaudne või kas nad on füüsilised või juriidilised isikud.

7. Pädev asutus keeldub keskdepositooriumile tegevusloa andmisest, kui tema arvates ei ole selles keskdepositooriumis olulise osalusega aktsionärid ja liikmed piisavalt usaldusväärsed, arvestades vajadust tagada keskdepositooriumi kindel ja usaldusväärne juhtimine.

8. Kui keskdepositooriumi ja muu füüsilise või juriidilise isiku vahel on märkimisväärne seos, annab pädev asutus tegevusloa üksnes juhul, kui nimetatud seos ei takista pädeval asutusel teostamast tõhusat järelevalvet.

9. Kui lõikes 6 osutatud isikute mõju on tõenäoliselt vastuolus keskdepositooriumi kindla ja usaldusväärse juhtimisega, võtab pädev asutus asjakohased meetmed sellise olukorra lõpetamiseks, mis võib muu hulgas tähendada keskdepositooriumi tegevusloa kehtetuks tunnistamist.

10. Pädev asutus keeldub tegevusloa andmisest, kui keskdepositooriumiga märkimisväärses seoses oleva ühe või mitme füüsilise või juriidilise isiku suhtes kohaldatavad kolmanda riigi õigus- või haldusnormid või nende õigus- või haldusnormide täitmise tagamisega seotud raskused takistavad pädeval asutusel tõhusa järelevalve teostamist.

11. Keskdepositoorium teeb viivitamata järgmist:

a) esitab pädevale asutusele teabe enda omandisuhete kohta ning eelkõige keskdepositooriumis olulist osalust omavate isikute nimed ja huvide ulatuse;

b) avalikustab:

i) pädevale asutusele punkti a kohaselt esitatud teabe; ning

ii) omandiõiguse üleandmise, mille tulemusena kontroll keskdepositooriumi üle muutub.“

16) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 27a

Pädevatele asutustele esitatav teave

1. Keskdepositoorium teavitab oma pädevat asutust kõigist tema juhatuses tehtud muudatustest ja esitab pädevale asutusele kogu teabe, mida on vaja, et hinnata tema vastavust artikli 27 lõigetele 1–5.

Kui juhtorgani liikme käitumine on tõenäoliselt vastuolus keskdepositooriumi kindla ja usaldusväärse juhtimisega, võtab pädev asutus kõik asjakohased meetmed, sealhulgas võib ta kõnealuse liikme juhtorgani tööst kõrvaldada.

2. Üksinda või kooskõlastatult tegutsevad füüsilised või juriidilised isikud (edaspidi „kavandav omandaja“), kes on otsustanud omandada olulise osaluse keskdepositooriumis kas otseselt või kaudselt või seda osalust otseselt või kaudselt suurendada nii, et tekkiv osa hääle arvust või kapitalist oleks 10 %, 20 %, 30 % või 50 % või ületaks neid määrasid või see oleks selline, et kõnealune keskdepositoorium muutuks nende tütarettvõtjaks (edaspidi „kavandatav omandamine“), teavitavad kirjalikult kõigepealt sellise keskdepositooriumi pädevat asutust, milles nad soovivad omandada või suurendada olulist osalust, märkides kavandatava osaluse suuruse ja asjakohase teabe, nagu on osutatud artikli 27b lõikes 4.

Iga füüsiline või juriidiline isik, kes on otsustanud olulise osaluse keskdepositooriumis kas otseselt või kaudselt võõrandada (edaspidi „kavandav müüja“), teatab kõigepealt pädevale asutusele kirjalikult niisuguse osaluse suuruse. Samuti teavitab selline isik pädevat asutust juhul, kui ta on otsustanud vähendada oma olulist osalust sel määral, et osa hääleõigusest või kapitalist langeks alla 10 %, 20 %, 30 % või 50 % või et keskdepositoorium lakkaks olemast tema tütarettvõtja.

3. Pädev asutus edastab viivitamata, ent igal juhul kahe tööpäeva jooksul alates lõikes 2 osutatud teate ja lõikes 4 osutatud teabe kättesaamisest kavandavale omandajale või kavandavale müüjale kirjaliku kinnituse selle kättesaamise kohta.

Pädeval asutusel on pärast teate ja kõikide artikli 27b lõikes 4 osutatud nimekirja alusel teatele lisatavate dokumentide kättesaamist tõendava kirjaliku kinnituse kuupäeva kuni 60 tööpäeva aega (edaspidi „hindamisaeg“) artikli 27b lõikes 1 ette nähtud hindamise (edaspidi „hindamine“) teostamiseks.

Kättesaamist tõendava kinnituse andmisel teatab pädev asutus kavandavale omandajale või kavandavale müüjale hindamisaja lõppkuupäeva.

4. Pädev asutus võib hindamisaja jooksul, kuid hiljemalt hindamisaja viiekümnendal tööpäeval nõuda lisateavet, mis on vajalik hindamise lõpuleviimiseks. Selline teabenõue esitatakse kirjalikult ja selles täpsustatakse, millist lisateavet on vaja.

Pädeva asutuse esitatud teabenõude esitamise kuupäeva ja sellele kavandavalt omandajalt vastuse saamise kuupäeva vaheliseks perioodiks hindamisaeg peatatakse. Hindamisajaga ei peatata kauemaks kui 20 tööpäevaks. Pädev asutus esitab edaspidiseid täiendava või selgitava teabe nõudeid omal äranägemisel, kuid nende puhul hindamisaja arvestust ei peatata.

5. Pädev asutus võib pikendada lõike 4 teises lõigus osutatud peatamist kuni 30 tööpäevani, kui kavandav omandaja asub või tema tegevust reguleeritakse väljaspool liitu või kui ta on füüsiline või juriidiline isik, kelle suhtes ei kohaldata järelevalvet käesoleva määruse või määruse (EL) nr 648/2012 või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivide 2009/65/EÜ (*), 2009/138/EÜ (**), 2011/61/EL (***) või direktiivide 2013/36/EL või 2014/65/EL alusel.

6. Kui pädev asutus otsustab hinnangu valmimise järel esitada kavandatava omandamise suhtes vastuväite, teatab ta sellest tähtaega ületamata kavandavale omandajale kahe tööpäeva jooksul kirjalikult ning esitab oma otsuse põhjendused. Kavandava omandaja taotluse korral võib otsuse resolutiivosa siseriikliku õiguse kohaselt teha üldsusele kättesaadavaks. Ent pädev asutus võib sellise avalikustamise teha ka ilma kavandava omandaja taotluseta, kui see on siseriiklikus õiguses ette nähtud.

7. Kui pädev asutus ei esita hindamisaja jooksul kavandatava omandamise suhtes vastuväidet, loetakse kavandatav omandamine heakskiidetuks.

8. Pädev asutus võib kindlaks määrata kavandatava omandamise lõpuleviimise maksimaalse ajavahemiku ning seda vajaduse korral pikendada.

9. Liikmesriigid ei kehtesta käesolevas määruses sätestatud rangemaid nõudeid selliste teadete suhtes, mis käsitlevad pädeva asutuse teavitamist hääleõiguste või kapitali otsesest või kaudselt omandamisest, ning kõnealuste teadete heakskiitmise suhtes.

Artikkel 27b

Hindamine

1. Selleks, et tagada omandatava keskdepositooriumi kindel ja usaldusväärne juhtimine, ning arvestades kavandava omandaja tõenäolist mõju keskdepositooriumile, hindab pädev asutus artikli 27a lõikega 2 ette nähtud teate ja artikli 27a lõikes 4 osutatud teabe hindamisel kavandava omandaja sobivust ning kavandatava omandamise finantseerimise usaldusväärset kõikide järgmiste kriteeriumide põhjal:

- a) kavandava omandaja reputatsioon ja rahanduslik usaldusväärsus;
- b) kavandatava omandamise tulemusel keskdepositooriumi äritegevust juhtima hakkava isiku reputatsioon, teadmised, oskused ja kogemused;
- c) kas keskdepositoorium on suuteline käesolevat määrust järjepidevalt täitma;
- d) kas on mõistlikku alust kahtlustada, et seoses kavandatava omandamisega toimub või on toimunud direktiivi (EL) 2015/849 artikli 1 tähenduses rahapesu või terrorismi rahastamine või selle katse või et kavandatav omandamine võiks suurendada sellise tegevuse riski.

Kavandatava omandaja rahandusliku usaldusvääruse hindamisel pöörab pädev asutus eelkõige tähelepanu omandatava keskdepositooriumi praeguse ja kavandatava äritegevuse laadile.

Kui pädev asutus hindab keskdepositooriumi suutlikkust täita käesoleva määruse nõudeid, pöörab ta eelkõige tähelepanu sellele, kas kontsernil, kuhu keskdepositoorium hakkab kuuluma, on olemas struktuur, mis võimaldab teostada tõhusat järelevalvet, vahetada pädevate asutuste vahel tõhusalt teavet ning määrata kindlaks ülesannete jaotus pädevate asutuste vahel.

2. Pädevad asutused võivad esitada kavandatava omandamise suhtes vastuväite üksnes siis, kui neil on mõistlik alus seda teha lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele tuginedes või kui kavandava omandaja esitatud teave ei ole täielik.

3. Liikmesriigid ei kehtesta eeltingimusi seoses omandamise kohustusliku suurusega ega luba oma pädevatel asutustel võtta kavandatava omandamise kontrollimisel aluseks turu majanduslikke vajadusi.

4. Liikmesriigid teevad üldsusele kättesaadavaks loetelu teabest, mis on hindamiseks vajalik ja mis tuleb esitada pädevatele asutustele artikli 27a lõikes 2 osutatud teate esitamisel. Nõutav teave peab olema proportsionaalne ning kohandatud vastavalt kavandava omandaja ja kavandatava omandamise laadile. Liikmesriigid ei nõua teavet, mis ei ole usaldatavushindamise seisukohalt oluline.

5. Kui pädevale asutusele on teatatud kahest või enamast ettepanekust olulise osaluse omandamise või suurendamise kohta ühes ja samas keskdepositooriumis, tagab ta, olenemata artikli 27a lõigetest 2–5, et kõiki kavandavaid omandajaid koheldakse mittediskrimineerival viisil.

6. Pädevad asutused esitavad põhjendamatu viivitusega üksteisele mis tahes teabe, mis on hindamiseks vajalik või asjakohane. Pädevad asutused edastavad üksteisele taotluse korral kogu asjakohase teabe ning edastavad kogu vajaliku teabe omal algatusel. Omandatavale keskdepositooriumile tegevusloa andnud pädeva asutuse otsuses näidatakse ära kõik seisukohad ja reservatsioonid, mida on väljendanud kavandava omandaja eest vastutav pädev asutus.

7. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab tihedas koostöös Euroopa Pangandusjärelevalvega vastavalt määruse (EL) nr 1095/2010 artiklile 16 suunised, mis käsitlevad keskdepositooriumi tegevust juhtivate isikute sobivuse hindamist ning menetluseeskirju ja hindamiskriteeriume keskdepositooriumides osaluse otsese või kaudse omandamise ja osaluse suurendamise usaldatavushindamiseks.

Artikkel 27

Panganduskõrvalteenuseid osutavaid keskdepositooriume käsitlev erand1

Artikleid 27a ja 27b ei kohaldata keskdepositooriumi suhtes, kellele on antud tegevusluba artikli 54 lõike 3 alusel ja kelle suhtes kohaldatakse direktiivi 2013/36/EL.

- (*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).
- (**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).
- (***) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).“

17) Artikli 28 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Kasutajate komitee nõustab juhtorganit peamistes selle liikmeid puudutavates küsimustes, sealhulgas seoses kriteeriumidega, mille alusel lubatakse emitente või liikmeid vastavatesse väärtpaberiarveldussüsteemidesse, ja teenuse tasemega. Teenuse tase hõlmab kliiringu- ja arvelduskorra, keskdepositooriumi tegevusstruktuuri, arveldatud või registreeritud toodete ulatuse ning keskdepositooriumi tegevuse ja asjaomaste protseduuride jaoks tehnoloogia kasutamise valikut.“

18) Artiklisse 29 lisatakse järgmine lõige:

„1a. Keskdepositoorium nõuab emitentidelt, et nad hangiksid kehtiva juriidilise isiku tunnuse (LEI) ja edastaksid selle keskdepositooriumile.“

19) Artikkel 36 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 36

Üldsätted

Keskdepositooriumil on iga oma korraldatava väärtpaberiarveldussüsteemi kohta nõuetekohased eeskirjad ja menetlused, sealhulgas kindlad arvestustavad ja -kontrollid, et aidata tagada väärtpaberiemissioonide terviklikkus ning minimeerida ja juhtida riske, mis on seotud väärtpaberite hoidmise ja väärtpaberitehingute arveldamisega.“

20) Artikli 40 lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Kui lõike 1 kohane arveldamine keskpanga kontodel ei ole praktiline ega võimalik, võib keskdepositoorium pakkuda rahamaksete arveldamist kõigi või osade oma väärtpaberiarveldussüsteemide puhul mõnes krediidasutuses avatud kontode kaudu, keskdepositooriumi kaudu, kellel on lubatud osutada lisa C jaos loetletud teenuseid, olenemata sellest, kas see keskdepositoorium kuulub samasse ettevõtjate kontserni, mis on sama emattevõtja lõpliku kontrolli all või mitte, või enda kontode kaudu. Kui keskdepositoorium pakub rahamaksete arveldamist krediidasutuses avatud kontode, enda kontode või teise keskdepositooriumi kontode kaudu, teeb ta seda vastavalt IV jaotise sätetele.“

21) Artikli 47 lõige 2 jäetakse välja.

22) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 47a

Edasilükatud tasaarveldus

1. Keskdepositooriumid, kes kohaldavad edasilükatud tasaarveldust, määratlevad reeglid ja protseduurid, mis on kõnealuse mehhanismi ning liikmete netonõuete ja -kohustuste arveldamise suhtes kohaldatavad.

2. Keskdepositooriumid, kes kohaldavad edasilükatud tasaarveldust, mõõdavad, jälgivad ja juhivad kõnealusest mehhanismist tulenevaid krediidi- ja likviidsusriske ning teatavad nendest pädevatele asutustele.

3. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab tihedas koostöös Euroopa Pangandusjärelevalvega ja EKPSi liikmetega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks keskdepositooriumide poolse krediidi- ja likviidsusriskide mõõtmise, jälgimise ja juhtimise ning neist teatamise üksikasjad seoses edasilükatud tasaarveldusega.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus käesolevat määrust täiendada võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.“

23) Artikli 49 lõike 1 teine ja kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Ilma et see piiraks emitendi esimeses lõigus osutatud õigust, kohaldatakse jätkuvalt selle liikmesriigi äriühinguõigust või sarnast õigust, mille alusel on väärtpaberid loodud. Liikmesriigi äriühinguõiguse või sarnase õigusena, mille alusel on väärtpaberid loodud, käsitatakse järgmist:

- a) selle liikmesriigi äriühinguõigus või sarnane õigus, kus emitent on asutatud; ning
- b) selle liikmesriigi äriühinguõigus või sarnane õigus, mille alusel on väärtpaberid emiteeritud.

Liikmesriigid koostavad loetelu teises lõigus osutatud oma äriühinguõiguse või sarnase õiguse peamiste sätete kohta. Pädevad asutused edastavad selle loetelu Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele 17. jaanuariks 2025. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve avaldab kõnealuse loetelu 17. veebruaris 2025. Liikmesriigid ajakohastavad kõnealust loetelu korrapäraselt ja vähemalt iga kahe aasta järel. Nad edastavad ajakohastatud loetelu nimetatud korrapärase ajavahemike järel Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve avaldab ajakohastatud loetelu.“

24) Artikli 52 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui keskdepositoorium esitab artiklite 50 ja 51 kohase taotluse juurdepääsu saamiseks teisele keskdepositooriumile, käsitleb taotluse saanud keskdepositoorium taotlust kiiresti ja annab taotluse esitanud keskdepositooriumile vastuse kolme kuu jooksul. Kui taotluse saanud keskdepositoorium nõustub taotlusega, luuakse keskdepositooriumidevaheline ühendus mõistliku aja jooksul, mis ei tohi olla pikem kui 12 kuud.“

25) Artiklit 54 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Keskdepositooriumile, kes kavatses arveldada kõigi või osade oma väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksed enda kontode kaudu kooskõlas artikli 40 lõikega 2 või kes muul viisil kavatses osutada lõikes 1 osutatud mis tahes panganduskõrvalteenuseid, antakse tegevusluba käesoleva artikli lõigetes 3, 6, 7, 8 ja 9a sätestatud tingimustel.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Keskdepositooriumile, kes kavatses arveldada kõigi või osade oma väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksed kontodel, mis on avatud mõnes krediitiasutuses või keskdepositooriumis kooskõlas artikli 40 lõikega 2, antakse käesoleva artikli lõigetes 3–9a sätestatud tingimustel õigus määrata selleks üks või mitu:

- a) krediitiasutust, kellele on antud tegevusluba kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 8; või
- b) keskdepositooriumi, kellele on antud luba osutada panganduskõrvalteenuseid käesoleva artikli lõike 3 alusel.

Luba määrata krediitiasutusi või keskdepositooriume kooskõlas esimese lõiguga kasutatakse üksnes seoses lisa C jaos osutatud panganduskõrvalteenustega neid teenuseid kasutada sooviva keskdepositooriumi kõigi või osade väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksede arveldamiseks ning mitte muuks tegevuseks.

Esimese lõigu kohaselt määratud krediitiasutusi ja keskdepositooriume, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, käsitatakse arveldusagentidena.“;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Keskdepositooriumile võib anda loa määrata lõike 2a punkti a alusel krediidasutus osutama panganduskõrvalteenuseid kõnealuse keskdepositooriumi kõigi või osade väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksete arveldamiseks, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) krediidasutus vastab artikli 59 lõigetes 1, 3 ja 4 sätestatud usaldatavusnõuetele ning artiklis 60 sätestatud järelevalvenõuetele;
- b) krediidasutus ei osuta ise ühtegi lisa A jaos osutatud põhiteenust;
- c) direktiivi 2013/36/EL artikli 8 aluselt antud tegevusluba kasutatakse üksnes selleks, et osutada lisa C jaos osutatud panganduskõrvalteenuseid neid teenuseid kasutada sooviva keskdepositooriumi kõigi või osade väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksete arveldamiseks ning mitte muuks tegevuseks;
- d) krediidasutuse suhtes kehtestatakse täiendavad kapitalinõuded, mis kajastavad riske, sealhulgas krediidi- ja likviidsusriske, mis tulenevad päevasisese krediidi võimaldamisest muu hulgas väärtpaberiarveldussüsteemi liikmetele või teistele keskdepositooriumi teenuste kasutajatele;
- e) krediidasutus esitab vähemalt korra kuus pädevale asutusele ja avalikustab korra aastas määruse (EL) nr 575/2013 VIII osa nõuete kohase avalikustamise raames oma päevasiseste likviidsusriskide ulatuse ja nende juhtimise aruande kooskõlas käesoleva määruse artikli 59 lõike 4 punktiga j; ning
- f) krediidasutus on esitanud pädevale asutusele asjakohase finantsseisu taastamise kava, et tagada oma kriitiliste funktsioonide täitmise järjepidevus, sealhulgas olukordades, kus likviidsus- või krediidirisk realiseerub eraldiseisva juriidilise isiku kaudu panganduskõrvalteenuste osutamise tulemusel.“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„4a. Kui keskdepositoorium soovib kooskõlas lõikega 2a määrata krediidasutuse või keskdepositooriumi arveldama kõigi või osade oma väärtpaberiarveldussüsteemide rahamakseid, ei tohi sellised rahamaksed olla selle riigi valuutas, kus määrav keskdepositoorium on asutatud.“;

e) lõiked 5, 6 ja 7 asendatakse järgmistega:

5. Lõiget 4 ei kohaldata lõike 2a punktis a osutatud krediidasutuste suhtes ning lõiget 4a ei kohaldata lõikes 2a osutatud krediidasutuste ja keskdepositooriumide suhtes, kes pakuvad keskdepositooriumi kõigi või osade väärtpaberiarveldussüsteemide rahamaksete arveldamist, kui vastavalt kõnealuste krediidasutuste ja keskdepositooriumide juures avatud kontode kaudu arveldatava raha koguväärtus ühe aasta kohta arvutatuna ei ületa lõike 9 kohaselt kindlaks määratud künnist.

Pädev asutus teostab vähemalt korra aastas järelevalvet selle üle, et esimeses lõigus osutatud künnist ei ületataks. Pädev asutus edastab oma järeldused koos alusandmetega Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele ja Euroopa Pangandusjärelevalvele. Pädev asutus edastab oma järeldused ka EKPSi liikmetele. Ilma et see piiraks artikli 40 lõike 1 kohaldamist, kui pädev asutus tuvastab kõnealuse künnise ületamise, nõuab ta, et asjaomane keskdepositoorium taotleks selleks tegevusluba kooskõlas lõikega 2. Asjaomane keskdepositoorium esitab tegevusloa saamise taotluse kuue kuu jooksul.

6. Kui pädev asutus leiab, et ühe krediidasutuse avatus artikli 59 lõigete 3 ja 4 kohaste riskide kontsentratsioonile ei ole piisavalt maandatud, võib ta nõuda, et keskdepositoorium määraks rohkem kui ühe lõikes 2a osutatud krediidasutuse või keskdepositooriumi või et keskdepositoorium lisaks sellele, et ta osutab teenuseid kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2 ise, määraks ühe lõikes 2a osutatud krediidasutuse või keskdepositooriumi.

7. Keskdepositoorium, kellel on luba osutada mis tahes liiki panganduskõrvalteenuseid, ja lõike 2a punkti a kohaselt määratud krediidasutus peavad igal ajal vastama käesoleva määruse kohastele tegevusloa saamise tingimustele ning teatavad pädevatele asutustele viivitamata kõigist olulistest muudatustest, mis tegevusloa saamise tingimuste täitmist mõjutavad.“;

f) artikli 8 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„8. Euroopa Pangandusjärelevalve töötab tihedas koostöös Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ja EKPSi liikmetega välja rakenduslike tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks lõike 3 punktis d ja lõike 4 punktis d osutatud riskipõhine täiendav kapitalinõue.“;

g) lisatakse järgmine lõige:

„9. Euroopa Pangandusjärelevalve töötab tihedas koostöös EKPSi liikmete ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks lõikes 5 osutatud künnis ning kaasnevad asjakohased riskijuhtimis- ja usaldatavusnõuded riskide maandamiseks seoses krediidasutuste määramisega kooskõlas lõikega 2a. Kõnealuste standardite väljatöötamisel võtab Euroopa Pangandusjärelevalve arvesse järgmist:

- a) turu stabiilsusele avalduv mõju, mis võib tuleneda keskdepositooriumide ja nende liikmete riskiprofiili muutumisest, sealhulgas keskdepositooriumide süsteemne tähtsus väärtpaberiturgude toimimise jaoks;
- b) keskdepositooriumide, asjaomaste määratud krediidasutuste ja keskdepositooriumide liikmete krediidi- ja likviidsusriskidele avalduv mõju, mis tuleneb rahamaksete arveldamisest nendes krediidasutustes avatud kontode kaudu, kelle suhtes lõiget 4 ei kohaldata;
- c) keskdepositooriumide võimetus arveldada sularahamakseid mitmes valuutas;
- d) vajadus vältida nii soovimatut üleminekut keskpangarahas arveldamiselt kommerts pangarahas arveldamisele kui ka takistavad asjaolud, mis pärsivad keskdepositooriumide püüdlusi arveldada keskpangarahas; ning
- e) vajadus tagada liidus keskdepositooriumidele võrdsed tingimused.

Euroopa Pangandusjärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1093/2010 artiklitega 10–14. “

26) Artiklit 55 muudetakse järgmiselt:

a) lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmistega:

„1. Keskdepositoorium esitab taotluse, et saada tegevusloa sellise krediidasutuse või keskdepositooriumi määramiseks, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, või ise mis tahes panganduskõrvalteenuste osutamiseks, nagu on artikli 54 kohaselt nõutud, oma päritoluliikmesriigi pädevale asutusele.

2. Taotlus sisaldab kogu teavet, mida pädev asutus vajab veendumaks, et keskdepositoorium ja kohaldataval juhul määratud krediidasutus või keskdepositoorium, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, on tegevusloa andmise ajaks võtnud kõik meetmed, mida on vaja käesoleva määrusega sätestatud kohustuste täitmiseks. Taotlus sisaldab tegevuskava, milles esitatakse kavandatavad panganduskõrvalteenused, suhete organisatsiooniline struktuur keskdepositooriumi ja kohaldataval juhul selle määratud krediidasutuse või keskdepositooriumi vahel, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, ning see, kuidas asjaomane keskdepositoorium ja kohaldataval juhul määratud krediidasutus või keskdepositoorium, kellel on luba osutada panganduskõrvalteenuseid, kavatsevad täita artikli 59 lõigetes 1, 3, 4 ja 4a sätestatud usaldatavusnõudeid ning artiklis 54 sätestatud muid tingimusi.“;

b) lõiget 5 muudetakse järgmiselt:

i) esimene, teine ja kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Lõike 4 punktides a–e osutatud asutused esitavad tegevusloa andmise kohta põhjendatud arvamuse kahe kuu jooksul alates kõnealuses lõikes osutatud teabe kättesaamisest. Kui asutus ei esita arvamust kõnealuse tähtaja jooksul, käsitatakse seda positiivse arvamuse esitamisenä.

Kui lõike 4 punktides a–e osutatud asutus esitab negatiivse põhjendatud arvamuse, esitab tegevusloa anda kavatses pädev asutus ühe kuu jooksul pärast negatiivse arvamuse saamist lõike 4 punktides a–e osutatud asutusele kõnealust negatiivset arvamust käsitleva põhjendatud otsuse.

Kui ühe kuu jooksul pärast kõnealuse põhjendatud otsuse esitamist esitab mis tahes lõike 4 punktides a–e osutatud asutus negatiivse arvamuse ning pädev asutus kavatses siiski tegevusloa anda, võib iga negatiivse arvamuse esitanud asutus edastada küsimuse Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele määruse (EL) nr 1095/2010 artikli 31 lõike 1 punkti c kohase abi saamiseks.“;

ii) lisatakse järgmine lõik:

„Pädev asutus teavitab põhjendamatu viivitusega lõike 4 punktides a–e osutatud asutusi tegevusloa andmise menetluse tulemustest, sealhulgas kõigist parandusmeetmetest.“

27) Artiklit 59 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 4 muudetakse järgmiselt:

i) punktid c, d ja e asendatakse järgmisega:

„c) tal on piisavalt kvalifitseeruvaid likviidseid vahendeid kõigis asjaomastes valuutades arveldusteenuste õigeaegseks osutamiseks väga mitmesuguste stressistsenaariumide korral, sealhulgas vähemalt nende kahe liikme, sealhulgas nende emaettevõtjate ja tütarvõtjate maksejõuetusest tuleneva likviidsusriski korral, kelle suhtes tal on suurimad riskipositsioonid;

d) ta maandab vastavaid likviidsusriske igas asjakohases valuutas kvalifitseeruvate likviidsete vahenditega, näiteks emiteerivas keskpangas ja muudes krediitvõimelistes finantseerimisasutustes hoitava rahaga, kokkulepitud krediitliinide või muu sarnase korraga ning väga likviidse tagatise või investeringutega, mis on eelnevalt kokku lepitud ja väga usaldusväärse rahastamiskorra kohaselt koheselt kättesaadavad ja rahaks konverteeritavad isegi ekstreemsetes, kuid usutatavates turutingimustes; ta tuvastab, möödab ja jälgib oma likviidsusriski, mis tuleneb mitmesugustest finantseerimisasutustest, mida ta oma likviidsusriskide juhtimiseks kasutab;

e) kui kasutatakse eelnevalt kokku lepitud ja väga usaldusväärset rahastamiskorda, kokkulepitud krediitliinide või sarnast korda, valib ta likviidsuse pakkujateks ainult krediitvõimelised finantseerimisasutused; ta kehtestab asjakohased kontsentratsiooniriski piirmäärad iga vastava likviidsuse pakkuja suhtes, sealhulgas oma emaettevõtja ja tütarvõtjate suhtes, ning kohaldab neid;“;

ii) punkt i asendatakse järgmisega:

„i) tal on eelnevalt kokku lepitud ja väga usaldusväärne kord, mis tagab, et ta saab maksejõuetu kliendi antud tagatise õigeaegselt rahaks konverteerida, ning kui kasutatakse mittesiduvat korda, teeb ta kindlaks, et kõik võimalikud kaasnevad riskid on kindlaks tehtud ja maandatud;“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„4a. Kui keskedepositoorium kavatses osutada artikli 54 lõike 2a esimese lõigu punkti b alusel panganduskõrvalteenuseid teistele keskedepositooriumidele, kehtestab ta selged reeglid ja protseduurid, mis käsitlevad nende teenuste osutamisest tulenevaid võimalikke krediidi-, likviidsus- ja kontsentratsiooniriske.“;

c) lõike 5 esimene ja teine lõik asendatakse järgmistega:

„5. Euroopa Pangandusjärelevalve töötab tihedas koostöös Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega ja EKPSi liikmetega välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et täiendavalt täpsustada lõigetes 3 ja 4 osutatud krediidi- ja likviidsusriskide, sealhulgas päevasiseselt esinevate riskide jälgimise, mõõtmise, juhtimise, neist teatamise ja nende avalikustamise raamistike ja vahendite üksikasju ning lõikes 4a osutatud reegleid ja protseduure. Kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu viiakse vajaduse korral kooskõlla määruse (EL) nr 648/2012 artikli 46 lõike 3 kohaselt vastu võetud regulatiivsete tehniliste standarditega.

Euroopa Pangandusjärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.“

28) Artiklit 60 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 1 kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Esimeses lõigus osutatud pädevad asutused hindavad regulaarselt ja vähemalt iga kahe aasta tagant, kas määratud krediitiasutus või keskdepositoorium, kellel on luba osutada panganduskorvalteenuseid, järgib artiklis 59 sätestatud nõudeid, ning teavitab käesoleva lõike kohase järelevalve tulemustest, sealhulgas mis tahes parandusmeetmetest või karistustest, keskdepositooriumi pädevat asutust, kes seejärel teavitab artikli 55 lõikes 4 osutatud asutusi ja asjakohasel juhul artiklis 24a osutatud kolleegiumi.“

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„Pärast lõikes 1 osutatud pädevate asutustega ning kaasatud asutustega konsulteerimist kontrollib ja hindab keskdepositooriumi pädev asutus vähemalt iga kahe aasta tagant järgmist:“;

ii) teine lõik asendatakse järgmisega:

„Keskdepositooriumi pädev asutus teavitab artikli 55 lõikes 4 osutatud asutusi ja asjakohasel juhul artiklis 24a osutatud kolleegiumi korrapäraselt ning vähemalt iga kahe aasta tagant käesoleva lõike kohase kontrolli ja hindamise tulemustest, sealhulgas mis tahes parandusmeetmetest või karistustest.“

29) Artiklit 67 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Artikli 2 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 17. septembrist 2014.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Artikli 7 lõigetes 5 ja 9 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates 16. jaanuarist 2024.“;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 2 lõikes 2 ning artikli 7 lõigetes 5 ja 9 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.“;

d) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Artikli 2 lõike 2 ning artikli 7 lõigete 5 ja 9 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kolme kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kolme kuu võrra.“

30) Artiklisse 68 lisatakse järgmine lõige:

„3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes nimetatud määruse artikliga 5.“

31) Artiklit 69 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Keskdepositooriumidele tegevusloa andmist käsitlevaid siseriiklikke õigusnorme kohaldatakse jätkuvalt kuni kuupäevani, mil käesoleva määruse alusel tehakse otsus keskdepositooriumidele tegevusloa andmise ja nende tegevuse, sealhulgas keskdepositooriumidevaheliste ühenduste kohta, või kuni 17. jaanuarini 2025, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.“;

b) lisatakse järgmised lõiked:

„4a. Kolmanda riigi keskdepositooriumide tunnustamist käsitlevaid siseriiklikke õigusnorme kohaldatakse jätkuvalt kuni kuupäevani, mil käesoleva määruse alusel tehakse otsus kolmanda riigi keskdepositooriumide tunnustamise ja nende tegevuse kohta, või kuni 17. jaanuarini 2027, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.“

Kolmanda riigi keskdepositoorium, kes osutab lisa A jao punktides 1 ja 2 osutatud põhiteenuseid seoses artikli 49 lõike 1 teises lõigus osutatud liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega vastavalt kohaldatavatele kolmanda riigi keskdepositooriumide tunnustamist käsitlevatele siseriiklikele õigusnormidele, teatab nendest Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele kahe aasta jooksul alates 16. jaanuarist 2024.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve töötab välja regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu, et määrata kindlaks teave, mille kolmanda riigi keskdepositoorium peab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele teises lõigus osutatud teates esitama. Selline teave piirdub rangelt vajalikuga, sealhulgas, kui see on asjakohane ja kättesaadav:

- a) nende liikmete arv, kellele kolmanda riigi keskdepositoorium osutab või kavatses osutada teises lõigus osutatud teenuseid;
- b) nende finantsinstrumentide liigid, mille puhul kolmanda riigi keskdepositoorium selliseid teenuseid osutab, ning
- c) selliste finantsinstrumentide kogumaht ja väärtus.

Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab kõnealuste regulatiivsete tehniliste standardite eelnõu komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025.

Komisjonile antakse õigus täiendada käesolevat määrust, võttes vastu esimeses lõigus osutatud regulatiivsed tehnilised standardid kooskõlas määruse (EL) nr 1095/2010 artiklitega 10–14.

4b. Kolmanda riigi keskdepositoorium, kes osutab lisa A jao punktis 3 osutatud põhiteenust seoses artikli 49 lõike 1 teises lõigus osutatud liikmesriigi õiguse alusel loodud finantsinstrumentidega enne 17. jaanuari 2026, esitab artikli 25 lõikes 2a osutatud teate hiljemalt 17. jaanuariks 2026.

4c. Kui keskdepositoorium on esitanud täieliku taotluse tunnustamiseks kooskõlas artikli 25 lõigetega 4, 5 ja 6 enne 16. jaanuari 2024, kuid Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ei ole selleks kuupäevaks teinud artikli 25 lõike 6 kohast otsust, kohaldatakse kuni sellise otsuse tegemiseni keskdepositooriumide tunnustamist käsitlevaid siseriiklikke õigusnorme.“;

c) lisatakse järgmised lõiked:

„6. Artikli 7 lõike 14, nagu see on kohaldatav enne 16. jaanuari 2024, kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti kohaldatakse jätkuvalt kuni artikli 7 lõike 5 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti kohaldamise kuupäevani.“

Artikli 7 lõike 15 punktide a, b ja g, nagu need on kohaldatavad enne 16. jaanuari 2024, kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti kohaldatakse jätkuvalt kuni artikli 7 lõike 10 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakti kohaldamise kuupäevani.

7. Pädevad asutused loovad artikli 24a alusel kolleegiumid ühe kuu jooksul alates artikli 24a lõike 13 alusel vastu võetud regulatiivsete tehniliste standardite jõustumise kuupäevast.

8. Keskdepositooriumi suhtes, kes teises liikmesriigis osutas lisa A jao punktides 1 ja 2 osutatud põhiteenuseid või asutas filiaali kooskõlas artikliga 23, nagu see on kohaldatav enne 16. jaanuari 2024, kohaldatakse artikli 23 lõiget 3–6 sätestatud menetlust üksnes seoses järgmisega:

- a) uue filiaali asutamine;
- b) kõnealuste teenuste valiku muutmine.“

32) Artikkel 72 jäetakse välja.

33) Artiklit 74 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 1 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„1. „Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab koostöös Euroopa Pangandusjärelevalve ning pädevate asutuste ja kaasatud asutustega komisjonile aruanded, milles hinnatakse suundumusi, võimalikke riske ja haavatavust ning esitatakse vajaduse korral soovitud ennetus- või parandusmeetmete kohta käesoleva määrusega hõlmatud teenuste turgude jaoks. Need aruanded sisaldavad hinnangut järgmise kohta:“;

ii) punktid a, b ja c asendatakse järgmisega:

„a) arvelduse tõhusus riigisiseste ja piiriüleste toimingute puhul igas liikmesriigis, võttes arvesse vähemalt järgmist:

- i) arvelduse ebaõnnestumiste arv ja maht ning nende muutumine;
- ii) rahaliste karistuste mõju arvelduse ebaõnnestumistele instrumentide lõikes;
- iii) arvelduse ebaõnnestumiste kestus ja peamised põhjused;
- iv) nende finantsinstrumentide ja -turgude kategooriad, kus arvelduse ebaõnnestumise määrad on kõrgeimad;
- v) arvelduse ebaõnnestumise määrade rahvusvaheline võrdlus;
- vi) artiklis 7 osutatud rahatrahvide suurus;
- vii) kui see on kohaldatav, artiklis 7a osutatud kohustuslike asendusostude arv ja maht;
- viii) pädevate asutuste võetud meetmed selliste olukordade käsitlemiseks, kus keskdepositooriumi arveldustõhusus on kuue kuu jooksul olnud oluliselt madalam liidu turul registreeritud keskmisest arveldustõhususe tasemest;

aa) arveldustõhususe tase võrreldes olukorraga peamistel kolmandate riikide kapitaliturgudel, samuti sellistel turgudel kaubeldavate instrumentide ja tehtud tehingute liikide osas;

b) arvelduse ebaõnnestumise korral rakendatavate rahatrahvide asjakohasus, eelkõige täiendava paindlikkuse vajadus seoses arvelduse ebaõnnestumise korral rakendatavate rahatrahvidega mittelikviidsete finantsinstrumentide puhul;

c) väljaspool keskdepositooriumide poolt korraldatavaid väärtpaberiarveldussüsteeme arveldatud tehingute arv ja maht ning nende muutumine aja jooksul, sealhulgas võrdlus keskdepositooriumide poolt korraldatavates väärtpaberiarveldussüsteemides arveldatud tehingute arvu ja mahuga, tuginedes artikli 9 alusel saadud teabele ja mis tahes muule asjakohasele teabele, samuti sellise muutumise mõju konkrentsile arveldusturul ning isearveldusest tulenevad võimalikud riskid finantsstabiilsusele;“;

iii) lisatakse järgmine punkt:

„l) artikli 25 lõike 2a kohaselt esitatud teadete käsitlemine;“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Lõikes 1 osutatud aruanded esitatakse komisjonile järgmiselt:

- a) lõike 1 punktides a, aa, b, c, i ja l osutatud aruannete puhul iga kahe aasta tagant;
- b) lõike 1 punktides d ja f osutatud aruannete puhul iga kolme aasta tagant;

- c) lõike 1 punktis g osutatud aruannete puhul vähemalt iga kolme aasta tagant, ent igal juhul kuue kuu jooksul alates artikli 24 kohaselt vastastikuse hindamise läbiviimisest;
- d) lõike 1 punktides e, h, j ja k osutatud aruannete puhul komisjoni taotluse alusel.

Lõikes 1 osutatud aruanded edastatakse komisjonile asjaomase aasta 30. aprilliks, nagu on kindlaks määratud vastavalt käesoleva lõikes esimeses lõigus sätestatud sagedusele.“;

- c) lisatakse järgmised lõiked:

„3. Hiljemalt 17. jaanuariks 2025 ja seejärel iga kahe aasta tagant esitab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve tihedas koostöös EKPSi liikmetega Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande artikli 5 lõike 2 esimeses lauses osutatud ajavahemiku („arveldustsükkel“) võimaliku lühendamise hindamise kohta. Aruanne peab sisaldama kõike järgmist:

- a) hinnang arveldustsükli lühendamise asjakohasuse ja sellise lühendamise võimaliku mõju kohta keskdepositooriumidele, kauplemiskohtadele ja teistele turuosalistele;
- b) hinnang kulude ja tulude kohta, mis kaasnevad arveldustsükli lühendamisega liidus, eristades asjakohasel juhul erinevaid finantsinstrumente ja tehingute kategooriaid;
- c) üksikasjalik kirjeldus selle kohta, kuidas minna üle lühemale arveldustsüklile, eristades asjakohasel juhul erinevaid finantsinstrumente ja tehingute kategooriaid;
- d) ülevaade arveldustsükli vahelistest arengutest ja nende mõjust liidu kapitaliturgudele.

4. Komisjoni taotlusel esitab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve kohustusliku asendusostu protsessi kehtestamise kulude-tulude analüüsi. Selline kulude-tulude analüüs koosneb järgmistest elementidest:

- a) arvelduse ebaõnnestumiste keskmine kestus selliste finantsinstrumentide või nende finantsinstrumentidega tehtavate tehingute kategooriate puhul, mille suhtes võiks kohaldada kohustuslikku asendusostu;
- b) kohustusliku asendusostu protsessi kehtestamise mõju liidu turule, sealhulgas hinnang nende arvelduse ebaõnnestumiste algpõhjuste kohta, mille suhtes võiks kohaldada kohustuslikku asendusostu, ning konkreetsete finantsinstrumentide ja tehingukategooriate suhtes kohustusliku asendusostu kohaldamise mõju analüüs;
- c) sarnase asendusostu protsessi kohaldamine võrreldavatel kolmandate riikide turgudel ja mõju liidu turu konkurentsivõimele;
- d) mis tahes selge mõju finantsstabiilsusele liidus, mis tuleneb arvelduse ebaõnnestumistest;
- e) mis tahes selge mõju liidu kapitaliturgude killustumisele, mis tuleneb erinevatest arveldustõhususe määradest, sealhulgas sellise lahknevuse põhjused ja asjakohased meetmed selle piiramiseks.

5. Euroopa Pangandusjärelevalve avaldab koostöös EKPSi liikmetega ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega aastaaruande nende keskdepositooriumide kohta, kes määravad panganduskõrvalteenuseid osutama teisi keskdepositooriume või krediidasutusi. Selles aruandes võetakse arvesse järeltõlget, mis on seotud artikli 54 lõikes 5 osutatud pädevate asutuste poolt tehtava järelevalvega künnise üle, ning krediidi ja likviidsuse alast mõju keskdepositooriumide jaoks, kes osutavad panganduskõrvalteenuseid allpool kõnealust künnist.

6. Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve esitab pärast EKPSi liikmetega konsulteerimist komisjonile hiljemalt 17. jaanuariks 2025 aruande täiendavate regulatiivsete vahendite kohaldamise asjakohasuse kohta arvelduse tõhususe parandamiseks liidus.

Kõnealune aruanne hõlmab vähemalt tehingumahtude kohandamist, ebaõnnestuvate tehingute osalist arveldamist ning automaatse laenuandmise/-võtmise programmide kasutamist.

Seejärel annab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve pärast EKPSi liikmetega konsulteerimist iga kolme aasta tagant aru võimalikest täiendavatest vahenditest arvelduse tõhususe parandamiseks liidus. Kui uusi vahendeid ei ole kindlaks tehtud, teavitab Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve sellest komisjoni ega pea aruannet esitama.

7. Hiljemalt 17. jaanuariks 2026 esitab Euroopa Pangandusjärelevalve tihedas koostöös EKPSi liikmete ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvega Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse järelejäänud krediidiriski positsioonidega seotud järelejäänud krediidikahju hindamist, nagu on osutatud artikli 59 lõike 3 punktis g, ja selle käsitlemise viise. Nimetatud aruanne tehakse üldsusele kättesaadavaks.“

34) Artikkel 75 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 75

Läbivaatamine

Komisjon vaatab käesoleva määruse läbi ja koostab selle kohta üldaruande hiljemalt 17. jaanuariks 2029. Eelkõige komisjon:

- a) hindab artikli 74 lõike 1 punktides a–l osutatud asjaolusid, teeb kindlaks, kas käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate teenustega seoses esineb olulisi konkurentsitõkkeid, mida ei ole piisavalt käsitletud, ning kaalub vajadust kohaldada täiendavaid meetmeid, et:
 - i) parandada arvelduse tõhusust;
 - ii) piirata keskdepositooriumide maksejõuetuse mõju maksumaksjatele;
 - iii) käsitleda isearveldusega seonduvaid kõiki tuvastatud konkurentsi või finantsstabiilsuse probleeme;
 - iv) minimeerida piiriülese arvelduse takistused;
 - v) tagada ametiasutustele piisavad volitused ja teave riskide jälgimiseks;
- b) hindab liidu keskdepositooriumide, eelkõige nende keskdepositooriumide, kelle tegevus on väärtpaberiturgude toimimise ja investorite kaitse seisukohast liidus olulise tähtsusega, õigus- ja järelevalveraamistiku toimimist vähemalt kahes vastuvõtvast liikmesriigis, keskendudes eelkõige teenuste piiriülesele osutamisele, võimalikele riskidele keskdepositooriumide klientide ja liikmete jaoks, investorite kaitsele ja finantsstabiilsusele liidus;
- c) hindab liidu õigus- ja järelevalveraamistiku toimimist ja ulatust kolmanda riigi keskdepositooriumide jaoks, eelkõige selliste keskdepositooriumide üle teostatavat järelevalvet teenuste osutamisel liidus, sealhulgas Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve rolli.

Komisjon esitab kõnealuse aruande koos asjakohaste ettepanekutega Euroopa Parlamendile ja nõukogule.“

Artikkel 2

Määruse (EL) nr 236/2012 muutmine

Määrusesse (EL) nr 236/2012 lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 15

Asendusostu protseduurid

Liikmesriigi keskne vastaspool, kes osutab aktsiate kliirimisteenust, tagab, et on kehtestatud protseduurid, mis on kooskõlas kõigi järgmiste nõuetega:

- a) kui aktsiaid müüv füüsiline või juriidiline isik ei suuda aktsiaid arveldamiseks üle anda nelja pangapäeva jooksul alates arveldamise tähtpäevast, käivituvad automaatselt aktsiate asendusostu protseduurid, et tagada aktsiate üleandmine arvelduse teostamiseks;

- b) kui üleantavate aktsiate asendusost ei ole võimalik, makstakse ostjale summa, mis põhineb üleantavate aktsiate väärtusel üleandmise tähtpäeval, millele lisandub ostjale arvelduse ebaõnnestumisega tekitatud kahju summa;
- c) füüsiline või juriidiline isik, kes ei suuda tagada arveldamist, hüvitab kõik punktide a ja b kohaselt makstud summad.“

Artikkel 3

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikli 1 järgmisi punkte kohaldatakse siiski alates 17. jaanuarist 2026:

- a) punkt 3 seoses määruse (EL) nr 909/2014 artikli 7 lõike 3 punktidega a ja b;
- b) punkti 13 alapunkt a;
- c) punkt 22 seoses määruse (EL) nr 909/2014 artikli 47a lõigetega 1 ja 2;
- d) punkti 25 alapunkt e;
- e) punkti 27 alapunkt a.

Lisaks kohaldatakse artikli 1 punkti 33 alapunkte a ja b alates 1. maist 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg, 13. detsember 2023

Euroopa Parlamendi nimel
president
R. METSOLA

Nõukogu nimel
eesistuja
P. NAVARRO RÍOS